

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej .. K 84—
za pol leta 42—
za četrt leta 21—
za en mesec 7—
za inozemstvo celoletno K 95—

== Sobotna izdaja: ==
za celo leto K 15—
za inozemstvo 20—

SLOVENE

== Inserati: ==
Enostolpna pettirvsta (54 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat . . . po K 1-20
Pri naročilu nad 10 objav
popust.
Najmanjši oglas 59/9 mm K 4—

== Poslano: ==
Enostolpna pettirvsta K 3—
Izhaja vsak dan izvenredno po-
nedeljek in dan po prazniku
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 9/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 850 za naročnino in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7583.

Celovec in Gosposvetsko polje jugoslovansko. Premirje podpisano. — Souvražnosti ustavljene. — Nemška Avstrija plača vso škodo.

Ljubljanski dopisni urad poroča dne 6. t. m. ob 13. uri poluradno: Ker Nemci niso sprejeli naših pogojev za premirje v označenem roku, so naše hrabre čete danes zavzele Celovec — spomenik naše stare slave in veličine, metropole slovenskega naroda.

Ljubljanski dopisni urad poroča dne 6. junija ob 18. uri iz poluradnega vira: Danes ob 16. uri je bilo v Ljubljani končnoveljavno podpisano od delegatov kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev ter Nemškoavstrijske republike premirje radi borb na Koroškem. Stranki sta se popolnoma sporazumeli. Jugoslovanska uprava in zasedenje na podlagi te pogodbe obsega Rožek, Celovec in Velikovec, dočim ostane Nemcem šent Vid, Feldkirchen in Beljak z železniško progo v Trbiž. Severno od jugoslovanskega ozemlja je v pogodbi ustanovljena do deset kilometrov široka nevtralna cona, v kateri se ne sme nahajati nemško-avstrijsko vojaštvo in je prebivalstvo popolnoma razoroženo. Nemška Avstrija se je zavezala, plačati vse škode, prizadete vsled vojnih operacij zasebnemu in javnemu imetju. Souvražnosti so ustavljene.

Ljubljanski dopisni urad poroča dne 6. junija ob 18. uri iz poluradnega vira: Mesto Celovec je bilo danes po jugoslovanskih četah brez boja

zasedeno. Prebivalstvo je čete prijazno sprejelo. V mestu vlada popoln red in mir, za katerega jamčijo jugoslovanske čete. V vsej kraljevini vlada vsled sklepa premirja veliko zadoščenje in nepopisno navdušenje, ker k jugoslovanskemu ozemlju spada tudi historično Gosposvetsko polje, kjer so bili vstoličeni slovenski vojvode.

Nemci kličejo na pomoč.

LDU. Dunaj, 5. junija. (ČTU.) »Neue Freie Presse« zahteva pod naslovom: »Celovec« energično pomoči za Koroško. Nemška Avstrija mora Koroško rešiti. Ne gre le za usodo kronovine, marveč za vso državno eksistenco, za poslednji ostanek našega ugleda in zaupanja. Sedem mesecev so se Korošci bojevali sami brez pomoči. Proti trem srbskim divizijam jih je bilo premalo. Nemudoma je treba storiti vse,

da se odvrne skrajna nevarnost. Nemška delegacija naj zahteva, da se jugoslovansko prodiranje takoj ustavi in da se sporno ozemlje obvaruje vpliva okupacijskih čet.

LDU. Špital ob Dravi, 5. junija. (ČTU.) Iz sedanjega sedeža koroške vlade se poroča: Vprašanje o spornem ozemlju celovške kotline z Velikovcem vred se mora rešiti po pogajanjih na podlagi razsodiščne preiskave italijanske komisije.

Mir v Parizu.

Naše časopisje je vsled takozvanih mirovni pogojev v Parizu zelo razočarano. Nacionalistične strasti so se razvezale in pretresajo našo javnost. Celo skupine, ki so sicer v nacionalnih vprašanjih, trezne izgubljajo premagovanje.

Kar se je v Parizu sklenilo in potem telegrafa vrglo v svet, ni moglo razočarati po pravici nikogar, ki je s paznostjo motril dogodke v Versailles-u. Dokument, ki so ga predložili, odgovarja popolnoma in natančno duhu teh državnikov, ki režejo in delijo že skozi mesece narode Evrope. Čudili bi se mi, ko bi bil dokument drugačen. Ljudje, ki so preživeli ves svoj politični razvoj, celo svoje javno življenje v idejah stare, predvojne države, ne morejo in niso zmožni, ustvariti novega družabnega reda, ker bi bil ta zanikanje ter obsodba njihove preteklosti.

Zato je bilo koj spočetka jasno, da nam bodo ukradli Primorsko, izseparili slovenski del Istre in poteptali tako z nogami samoodlobo pol milijona Jugoslovancev. Lastni kapitalistični interes je edino načelo, ki ga pripoznavajo.

Toda tisti list, ki si ga v svoji predrznosti upajo imenovati: »mirovna pogodba« ne zadovoljuje nikogar. Postal je navaden instrument za razburkanje ljudskih strasti, za izzivanje nacionalističnih izgrediv v Evropi. Njegova vsebina je taka, da ostanejo nerešeni skoro vsi važni in pomembni problemi, ki jih je vojna z revolucionarno silo spravila na dan.

Če hočeta Italija in Francija izvesti to pogodbo in varovati meje, ki jima jih list pripoznava, bosta morala vzdrževati vojaštvo tudi v prihodnosti. To bo prisililo vse njune sosedne in tako celi svet k istemu koraku. Zato pomenja veljavnost te pogodbe uvedbo militarizma ter nadaljevanje vseh zločinov, ki so z njim združeni. Ta pogodba pomenja za človeštvo nova denarna bremena, nove milijarde, ki bodo gospodarsko moč ljudstva končale. S to pogodbo bi ostal predvojni sestav političnega življenja v Evropi v polni, neizpremenjeni veljavi.

To je nemogoče. Zato bo vse, kar se je v Parizu sklenilo, prej ali slej razveljavljeno. Nove vojne so sicer za zdaj nemogoče, — za to manjkajo vsi duševni in gmojni predpogoji — a ta pogodba bo imela za posledico socialne nemire, državne pobune in prevarate, ki bodo povzdigali naše kulture onemogočevala.

Nismo tedaj le mi Slovenci, ki nameravamo ureditev socialnih in političnih

razmer odklanjamo. Pariški mir morajo odkloniti vsi, ki demokratično in socialno čutijo. Demokratične stranke Anglije, Amerike in Francije so že zdavnaj pariško uréditev sveta odklonile in obsodile. Slovensko ljudstvo ni osamljeno. Njegov boj za državno samostojnost je obenem boj za umirjenje in ravnotežje sveta. To je ona velika etična opora, ki stoji našemu primorskemu ljudstvu ob strani.

Da je prišel Celovec v naše roke, nas ne sme premotiti. To mesto je sicer po svoji zgodovini in svojem gospodarskem pomenu za nas važno. V Celovcu so dani vsi predpogoji za razmah naših ustvarjalnih sil. V tem mestu je začel izhajati »Slovenec«, »Glasnik« in knjižice »Družbe sv. Mohorja«, odtod je izhajal pozivljajoč duševni tok na Kranjsko reakcionarnega Bleiweisa in preobrazil poteze našega kulturnega življenja. Vežejo nas na to mesto pomembni in slavni spomini. Zato bi utegnili ta pridobitev zatemniti zavest dolžnosti do Primorske. To bi bil zločin nad najdragocenejšim delom našega plemena. Bil bi znak, da je zmisel za pravico pri nas nerazvit in da ne umemo našega položaja. Kljub Celovcu in Gosposveti moramo mir v Parizu odkloniti.

Naše meje.

Pariz, 4. junija.

Dne 2. junija t. l. so se v avstrijskem predlogu določile naše meje še nepopolno. Izrečno so imenovane le meje za Štajersko. Te so: Od bivše koroške meje Hühnerkogel severno Sp. Dravograda čez Sv. Lovrenc, potem po vrhu Radla in Remšnika do točke, kjer se stikata lipniški in mariborski politični okraj, dalje vobče mejo med lipniškim in mariborskim okrajem, vendar tako, da pripade občina Kapla k Jugoslaviji, nasprotno sta pa po večini slovenski občini Gradišče in Klanjec prisojeni Nemcem, istotako občina Gomilica in Špilje. Nižje Špilja tvori mejo reka Mura do vasi Sögersdorf. Potem gre v severovzhodni smeri proti bivši ogrski meji tako, da pripada vasi Farovci in Pridava k Jugoslaviji, Dietzen in Obrajna pa k Avstriji. Ob ogrski meji je določena jugoslovanska meja do točke 400, kjer predpostavlja, da je Prekmurje jugoslovansko. Natančna meja za Prekmurje pa pride v traktat za Ogrsko.

Na Koroškem gre meja med Nemško Avstrijo in Italijo po črti, ki zač-

ne pri Sexten na Tirolskem in vodi do razvodja med Ziljsko dolino in Taljamento in Felo do Ojsternika, odtam preko Vrat na Peč severno od Belepeči. Na tej točki se začne nemško-jugoslovanska meja do Jepe. Zazdaj je kot južna meja Avstrije v nadaljnjem poteku severna meja celovške kotline do Labuda in Hühnerkogla. Toda vprašanje celovške kotline ostane rezervirano. V predlogu ni niti izrečno, kako se bo odločila usoda te kotline. Avstrijcem je dana priložnost primernim potom staviti protipredloge in sicer tekom 14 dni.

Francosko časopisje, ki je bilo dozdaj apatično, če ne naravnost sovražno napram našim težnjam, je v zadnjem hipu revidiralo svoje stališče. Tako je oficijozni »Temps« v št. 3. junija pisal, da je edino primerna akcija za Koroško ta, da se vsaj znatni del slovenskega Korotana, to je ozemlje južno od Vrbskega jezera, Gline in Krke prizna Jugoslaviji.

Meje za Primorje še niso določene.

Novo politično življenje v Bosni.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Sarajevo, začetkom junija.

Ljudska stranka.

Po obisku ministra dr. Korošca v Sarajevu se je znatno spremenilo strankarsko politično obličje Bosne in Hercegovine. Ustanovljena je Hrvatska ljudska stranka, ki kaže posebne uspehe v Hercegovini. Hrvati se zavedajo moči v okrilju velike in močne politične stranke z enotnim parlamentarnim zastopstvom iz vseh krajev kraljestva. Poskusi nekaterih hrvatskih separatistov, ki hočejo osnovati posebno pokrajinsko politično stranko v nekakij zvezi s slabotnim Narodnim klubom, nimajo nikakega pomena. Naša javnost jih obsoja, ker so poskusili razdvojiti bosanske Hrvate, kar bi imelo pri današnjih razmerah zle posledice. Hercegovina je že skoraj vsa v organizaciji, a v Bosni je začasni odbor H. L. S. začel te dni z organizacijo stranke po vaseh in manjših mestih. Za predsednika začasnega odbora je izvoljen dr. Milan Marković in za tajnika dr. Zvonko Šprajcer. Tajništvo posluje dnevno v Hrvatski knjižnici (Koroška Kralja Petra št. 15.) Pridno se zbira za fond stranke in iz pokrajine dohajajo ve-

seli glasovi, posebno iz vrst našega učiteljstva, redovnega in svetnega duhovništva. V Sarajevu samem ima stranka veliko prijateljev med uradništvom, ki ni izključeno iz socialnega programa stranke. Ljudska stranka je edina, ki se resnično po modernih načelih briga za posamezne sloje ljudstva. Zanimanje za socialni program ljudske stranke je tako veliko, da so se nedavno zastopniki francoskega in angleškega časopisja v Sarajevu zanj posebno zanimali. Tukajšnji časnikarji so jim morali od besede do besede prevesti cel program ljudske stranke.

Radikalci.

Srbska radikalna stranka je po številu pristašev brezdvomno najmočnejša v Bosni in Hercegovini. Zadnji čas se opaža pri njih izredna energija v snovanju organizacije, ki za sedaj nima toliko pozitivnega kolikor negativnega značaja v slabljenju demokratov. Zanimivo je, da so se v edinstvu približali hrvatskemu in slovenskemu naziranjju. Njihov organ, pod vodstvom g. Stijepe Klobasice, prinaša na uvodnem mestu članke izpod peresa hrvatskih političnih voditeljev. Nedavno je izšel članek dr. Šurmina vseučilišnega profesorja v Zagrebu, narodnega poslanca in člana Narodnega kluba. V političnih krogih se spravlja to v zvezo z eventualno kooperacijo radikalne stranke, ljudske stranke in Narodnega kluba proti demokratski stranki. Računajo, da bi mogla biti ta kooperacija uspešna posebno danes, ko se vrste demokratske stranke nekako majejo.

Demokrati

so v Bosni in Hercegovini najslabejši kljub temu, da imajo veliko število intelektualcev v svojih vrstah. To se opaža po njihovem glasilu »Glasu Naroda«, ki se je razvil iz »Slovenskega Juga«, glasila mladih delavcev v Ra-de-ni. Pokrajina se jim razmeroma slabo odziva. Pripetilo se je, da so bili nekateri njihovi poslanci v svojih lastnih rodni krajih izžvižgani. Zadnji čas operirajo proti radikalcem z dejstvom, da je vstopil v radikalno stranko, famozni Šerif Arnautović. Če bi bil Nikola Mandić član ljudske stranke, bi podobno črpali kapital proti ljudski stranki. Tako pa nimajo razen obrekovanj in z ničemer dokazanih fraz in trditev o »klerikalizmu« nobenega orožja proti ljudski stranki.

Vlada

je v rokah demokratov. Vendar se opaža zadnji čas nekaka ločitev vlade od demokratske stranke. Da-li je ta poza distance

samo forum ali pričakovanje spremembe, se bo pokazalo v prihodnjih dneh. Posamezni referenti napravljajo tudi proti nameri vlade velike nekorektnosti. Protežirajo se Srbi, zapostavljajo Hrvati, posebno na bosanskih železnicah. Hrvatski železničarji se selijo v Hrvatsko in Slavonijo, med tem ko se tu drže v službi še vedno Nemci in Mažari. Ako prideš h kakšnemu referentu kot Hrvat, bo napravil prav ljubeznjivo »narodno-edinstveno« lice in vas bo potolažil na način avstrijskega birokrata: bomo videli, bomo videli, bomo poskusili... Ako pa pridete kot Srb, je on tudi Srb in ngovori izključno o »naših« t. j. Srbih in »onih« drugih Hrvatih. Gospodje referenti so tudi bojevito razpoloženi. Tako se pripeti, da se zapostavlja sposoben uradnik, učitelj Srb, samo zato, ker je »pučanin«, Srb iz Hrvatske, a ni Bosanec. Vse te nerednosti zahtevajo neobhodno spremembo v vladi. Birokratska uradniška vlada ne bi nič koristila; ravno zaradi pomiritve duhov in ideje narodnega edinstva je potrebna medstrankarska parlamentarna vlada po plemenskem ključu. Ta plemenski ali konfesionalni ključ v Bosni je smešna stvar in se mu mi sami posmehujemo. Ako sestavljate kak odbor, mora biti po ključu, ako sestavljate kak program za zabavo, mora biti po ključu, ako sestavljate kako narodno »lumparijo«, mora biti istotako po ključu... Za intelektualca resnično smešna stvar. Ali ne za mase. Dokler osebnosti ne bodo opustile kulturno politične plemenske posebnosti, se bo moralo v Bosni vedno računati z nesrečnim »ključem«. O predsedniku sedanja vlade g. A. Šoli se more reči, da uživa simpatije celega naroda. Ni izključeno, da bo ostal predsednik medstrankarske vlade, ako se med tem sam ne odreče. On je danes samo toliko kriv, v kolikor nima poštene kontrole nad posameznimi referenti.

Finančni minister Ninčič o naših težkočah.

V debati o trimesečnem provizoriju je pojasnil finančni minister Ninčič nekatere zadeve, ki so splošne važnosti za nas, odnošno za naše dnevne potrebščine.

Znano je, kako so člani »Jugosl. kluba«, pa tudi drugi poslanci vedno in vedno opozarjali na strašno pomanjkanje soli, petroleja, sladkorja, bencina, tobaka in raznovrstnega blaga. Finančni minister je pojasnil, kako se je vlada trudila: 1. da nakupi blago v tujini, 2. da spravi blago domov in ga izroči konzumentom. Nakupovanje ne povzroča drugih neprilik kakor te, da je blago povsod na svetovnem trgu razmeroma zelo drago in se vsled popolnoma padle kronske vrednosti podraži posebej za one kraje, ki imajo še krono.

Vlada je sklenila pogodbo za dobavo petroleja z Ameriko, toda ni dovolj ladij, da bi takoj prve tedne petroleja prepeljale. Sedaj je pa petrolej že na potu in mora prispeti v kratkem v Dubrovnik ali v Reko.

Da so težkoče zaradi ladijskega prostora, je vzrok sledeči: Angleži, Amerikanci in Francozi so takorekoč rekvirirali vse svoje trgovinske brodove in so vzeli v prisilni najem tudi velik del brodovja nevtralcev. Sedaj spravljajo domov ves ogromni aparat svoje vojske, deloma pa mu privažajo še potrebščine, ki so za velikanke armade naravnost nepregledne.

Tudi ni dovolj premoaga za tak ogromen promet, ker je produkcija vsled mobilizacij trpela, a ladje same so izrabljene.

Tako naša vlada kljub vsakovrstnim urgencam in intervencijam ni dobila potrebnega ladijskega prostora za prevoz potrebščin. Povrh so prihajale ententne komisije v naša jugosl. mesta in poročale, da še nismo tako pri kraju, kakor so marsikje drugod. Nedostajanje ladij je tudi vzrok, da ne moremo prepeljati soli iz Tunisa, kjer nam leži že nad eno leto.

Težkoče so bile tudi s Poljaki, kateri nam že sklenjene, odnosno dogovorjene pogodbe za sol in petrolej niso hoteli podpisati. Morali smo se obrniti na Rumune, ki imajo sedaj v oblasti tudi vse rudokope na Sedmograškem. Dve ravnokar sklenjeni pogodbi nam jamčita, da dobimo pred vsem bencin, ki je za naše obratovanje v premogokopih in za kmetijske stroje pri mlačvi neobhodno potreben.

Ako se nam posreči spraviti blago, za katerega smo se že pogodili in pa deloma že plačali ali pa dali naše blago v zameno, potem v prihodnjih mesecih ne bomo imeli pomanjkanja, ne petroleja, ne soli in ne tobaka. Tudi nekatere druge potrebščine bomo imeli v zadostni meri.

Narodno predstavništvo.

LDU Beograd, 5. junija. Današnje sejo narodnega predstavništva odprl predsednik dr. Draža Pavlovič ob 16.45. — Posl. Anton Jukič stavi na finančnega ministra vprašanje, kako bi se dali stornirati v Hrvatski in Slavoniji davki in globe za kuhanje žganja. — Vloženih je bilo še nekoliko interpelacij o davkih in carinskih tarifah, na kar je finančni minister dr. Ninčič odgovarjal v daljšem ekspoziju. Na interpelacije odgovarja, da smo bili v najtežjih trenutkih brez narodnega predstavništva in se ni moglo storiti v nekoliko mesecih vse. Regulacija naših carinskih odnošajev je bila zelo težka, ker smo imeli vrata odprta na vse strani in je bilo šele treba določiti carino. Obstajalo je vprašanje, ali si naj osvojimo carinske tarife kraljevine Srbije ali bivše Avstro-Ogrske. Izkazalo se je, da so bili naši tarifi bolj izdelani kot oni Avstro-Ogrske. Temu je vzrok dejstvo, da je bila kraljevina Srbija kot mala dežela prisiljena ščititi svojo domačo industrijo, kar je tudi v sedanjih razmerah potrebno, da se varuje naša industrija, ki je šele v razvoju. Misli, da bodo isti tarifi dali podlago bodočemu gospodarskemu življenju našega kraljestva. Napram poslancu Sušniku odgovarja, da se visoke carine ne pobirajo samo v Sloveniji ampak tudi drugod. Mi moramo ščititi interese države, ker moramo spraviti državne finance čimprej v red. Današnje carine se zde res nekoliko velike, pa so manjše nego izgledajo na prvi pogled. Ko bo dana možnost, skleniti trgovske pogodbe z Nemško Avstrijo in Čehoslovasko, bodo carine manjše nego so bile dosedaj. Minister govori nadalje o carinah na sladkor in pravi, da se ne morejo znižati. — Odgovarjal je poslanec A. Kristan, ki je naglašal, da je imel minister 3 mesece časa, vprašati parlament za mnenje. — Predsednik odredi nato odmor. — Seja se nadaljuje ob 18.40. Tajnik dr. Miovič čita poročilo o sestavi odsekov. — Poslanec A. Sušnik (Jugosl. klub) interpelira ministra za šume in rude o produkciji premoaga v našem kraljestvu. — Minister

Pavel Marinkovič navaja podatke o sedanjih produkciji premoaga. V Srbiji se na dan producira 18 vagonov premoaga in vsi znaki kažejo, da bo produkcija premoaga postala v 3 mesecih večja nego je bila pred vojno. Nato se seja zaključuje in določi prihodnja na petek ob 9. z dnevnim redom: 1. Drugo čitanje zakonskega načrta o proračunskih dvanajstinah; 2. Razprava o predlogu dr. Laginje glede uvoza in izvoza; 3. Poročilo verifikacijskega odseka o mandatu posl. Domarčiča.

LDU Beograd, 6. junija. Včeraj je bil predložen narodnemu predstavništvu zakonski predlog v davku za neoženjene.

Pod italijanskim jarmom.

V Idriji so Italijani odlikovali 15. maja svoj 122. pešpolk s kolajno v obliki 5 kronskega novca, ki je bil privezan na zastavo regimenta. Odlikovanje so mu namenili radi njegovega hrabrega zadržanja v bojih ob Pivai. Na svečanosti, ki je bila združena s sprevedom po mestu, je bilo zbranega mnogo vojaštva. Sedem polkovnih zastav je bilo videti pri slavlju. Nosili so jih po mestu poročniki in nadporočniki. Zastavo odlikovanega regimenta pa je nosil neki »colonello« (polkovnik). Slavnost se je vršila na glavnem trgu pred »Črnim orlom«. Vodil jo je neki general iz Vidma, kateri je imel tudi slavnostni govor. Popoldne so priredili Italijani veselico na travniku »pri Likvarici«. Imeli so različne igre, metalji žogo in drugo. Bili so pa sami med seboj. Niti en Idrijčan se slavnosti ni udeležil. Vabili so pa Italijani ljudstvo na vse pretege.

Nadalje nam poročajo iz Idrije: Odkar uraduje na realni novi ravnatelj (Italijan), je doletela naše dijake radi njihove narodne zavednosti že marsikatera kazen. Dobili so večkrat po 2, 4, 6 ali celo 8 ur »karcerja«, ker so prepevali »Lepo našo domovino«, »Hej Slovani« in slovenske narodne pesmi.

Dobili smo tudi vest, ki je za rudarje zanimiva: Službeno dobo, ki je veljala za rudarje preje 40 let, so Italijani znižali na 35 let. Vsi rudarji, ki so doslužili to dobo, so bili vpokojeni. Ker novih delovnih moči niso sprejeli, je ostalo 500 mest praznih v rudniku. Iz Italije so pripeljali zato svoje delavce, da se uvedejo polagoma v rudniški obrat. S to človekoljubno napravo so spravili tako 500 naših mladih ljudi ob kruh. Obljubljeno izplačevanje v lirah se ne izvršuje. Mesto da bi dobivali rudarji in uradniki toliko lir kolikor kron, se zaračuna lira še vedno za 2 K 50 vin. Tako dobivajo ljudje dvakrat in pol manj plače, kakor jim je bilo obljubljeno. Ko pa prodajajo našim ljudem potrebščine, računajo liro za krono.

Došla nam je tudi sledeča zanimiva notica: Vsak navaden vojak, ki se poroči s Slovenko, dobi od italijanske vlade darilo 5000 lir. Obvezati se pa mora, da ostane do splošne demobilizacije z ženo v »Veneziji Giuliji«. Tako se poroči neki »ardit« z neko gospodično S. iz Idrije. Vsi dokumenti so že pripravljeni. Dota, določena od vlade znaša 6000 lir.

Poročajo nam tudi, zakaj da je bil idrijski notar Fran Tauzes aretiran. Osumljen je bil, da stoji v pisarni zvezi z bivšim ravnateljem Beblerjem. Aretirali so ga zjutraj, ko je ležal še v postelji. Niso mu niti dovolili, da bi uredil pisarniške posle

v svojem notariatskem uradu. Slovo od so-proge in 3 majhnih otročičev je bilo pretresljivo; kruto postopanje karabinerjev je vzbudilo ogorčenje v celi Idriji. Naložili so ga na avtomobil, da ga odpeljejo v Gorico. Dovolili so mu le, da je med potjo sporočil svoji pisarniški uslužbenki, da naj zapre notariatski urad, ako bi se v treh dneh ne vrnil. Gospoda Tauzesa so odpeljali iz Gorice v južno Italijo.

Izvedeli smo nadalje, da so napravili Italijani v Spodnji Idriji pred župniščem park, ki ga diči v sredi savojska zvezda. V zvezdo je postavljena črka E (Elena) in zato se imenuje ta vrt Helenin park. Enake naprave vidimo tudi na Krasu in v vipavski dolini. Napisu so povsod enaki.

Iz Idrije nam poročajo, da se je tam možna divizija udeležila 24. maja ob priliki štiriletnice vstopa Italije v vojno slavnosti v Gorici. Dvanajst težkih avtomobilov je neslo vojaštvo k praznovanju. Trinajsti je bil namenjen za morebitne ponesrečence, kajti bil je od redečega križa.

Dr. Volavšek Josip:

Solnčne kopeli.

Svetloba, zrak in solnce so največji pospeševalci človeškega zdravja; utrjujejo človeško telo in ga varujejo pred boleznijo; pomagajo pa tudi bolnemu telesu, da lažje premaguje bolezen in hitreje okrevaja.

Ze davno so vedeli, da vplivajo solnčni žarki ugodno na človeka pri različnih boleznih. Pred nekoliko desetletij pa so začeli uvajati sistematično zdravljenje s solničnimi žarki.

Rikli na Bledu je prvi začel zdraviti s solničnimi kopelmi. Na Nemškem je uvedel Lahmann solnčne kopeli zraven zračnih kopeli kot važen del zdravljenja v zdraviliščih.

Od začetka so zdravili s solničnimi kopelmi samo na podlagi izkustva in šele v zadnjih letih so učinke solnčnih žarkov natančneje preiskali, jih znanstveno razložili in potrdili.

Prvi učinek solnčnih žarkov (pri nepredvidnem solnčnem kopanju) na površju kože je kožno vnetje: srbenje, rdečica in vročica. Krvne žilice se razširijo in privajajo obilico krvi na površje telesa. To kožno vnetje povzroča izključno ultravioletni žarki, katere v zadnjem času tudi umetno proizvajajo in uporabljajo za zdravljenje.

Ko izgine kožno vnetje in njegova rdečica, ostane na njenem mestu koža pegasta (pigmentirana). Svetlokožni postajajo manje, temno kožni bolj pegasti. Ta kožna pigmentacija je obrambno sredstvo telesa proti ponovnemu vnetju, na teh mestih ne nastopi več prvotno vnetje kože kljub močnim solničnim žarkom.

Solnčne kopeli pospešujejo vse procese, ki se vršijo v telesu. Telesna toplota se zviša po četrturni solnčni kopeli približno za eno stopinjo, dihanje postaja bolj globoko in telo se začne močno potiti — pri močni solnčni kopeli izgubiš lahko naenkrat 1—2 litra vode vsled potenja, kar odgovarja izgubi telesne teže. Po solnčnih kopelih človek redno izgublja na telesni teži, ako ne nadomešča te izgube z večjo množino hrane. Kdor dela solnčne kopeli in se noče pri tem posušiti, mora imeti pri tem zdravljenju boljso

LISTEK.

Mark Twain:

Davica.

Prevel Bogomil Vdovič.

(Konec.)

Kočijaž pride iz mesta z novico, da je naš zdravnik bolan, da leži. Mrs. Mc. Williams upre svoje motno oko v me in pravi z zamoklim glasom:

»To je usoda. Namenjeno je. Nikoli prej ni bil bolan. Mortimer, midva nisva živela, kakor bi bila morala. Dostikrat sem ti to pravila. Zdaj vidiš posledice. Najin otrok ne ozdravi nikoli. Bodi hvaležen, da si lahko odpustiš, jaz si ne morem.«

Ne da bi imel namena, žaliti jo, a tudi ne da bi pazno izbral besede, ji rečem, da nikakor ne morem uvideti, zakaj bi bila živela tako zavrženo življenje.

»Mortimer! Ali bi rad, da pride božja sodba tudi nad fantka?«

Nato se začne jokati, naenkrat pa vzklikne:

»Zdravnik je gotovo poslal zdravlila.«

»Seveda jih je. Tukaj so. Čakal sem samo, da mi daš malo prilike.«

»Dobro, daj jih sem. Ali ne veš, da je dragocena vsaka minuta? Toda kaj pomaga pošiljati zdravlila, če zdravnik ve, da je bolezen neozdravljiva.«

Odgovorim, da kjer je življenje, tam je upanje.

»Upanje! Mortimer, ti ne veš več kaj govoriš, kakor nerojeno dete. Če bi bil —

za božjo voljo, ordinacija pravi: vsako uro po eno čajno žličko! Vsako uro po eno! Kakor da bi imeli celo leto časa, da ohranimo otroka! Mortimer, urno, prosim! Daj ubogi, pojemajoči stvarici eno namizno žličko in požuri se!»

»Ali, draga moja, namizna žlica bi bila —«

»Nikar me ne blazni! Oh, saj vem, da ne bo živela do jutra! Mortimer, vsake pol ure po eno namizno žličko bo — oh, otroku bi bilo treba tudi beladone in akonita. Daj sem, Mortimer. Zdaj me pa pusti, da delam po svoje. Ti takih stvari ne razumeš prav nič.«

Greva v posteljo in postavlja posteljico prav tik blazine moje žene. Ves ta dirindaj me je izmučil in za dve minuti zaspim malo — bolj nego napol. Mrs. Mc. Williams me vzbudi.

»Dragi moj, ali je zračnica zaprta?«

»Ne.«

»Se mi je koj zdelo. Prosim, zapri jo takoj. Soba je mrzla.«

Zaprem jo in zopet zaspim. Znova me vzbudi.

»Predragi, ali ne bi premaknil posteljice na tvojo stran postelje. Tu je zračnica preblizu.«

Premaknem jo, toda izpotaknem se ob preprogo in vzbudim otroka. Zadrem-ljem še enkrat, med tem ko je žena mirila otroka. Toda za nekaj časa pridejo skozi meglo moje zaspanosti tele mrmrane besede:

»Mortimer, da bi vsaj imela malo gosje masti. Ali pozvoniš?«

Izlezem v sanjah iz postelje, pa stopim na mačko, ki odgovori s protestom, in dobila bi bila prepričevalno brco, da je ni dobil — stol mesto nje.

»Mortimer! Kaj pa ti je treba odvijati plin in spet buditi otroka.«

»Zato, da vidim, kako sem se pobil,« pravim.

»Dobro, pa poglej tudi stol. Gotovo si ga polomil. Uboga mačka! Mislim, da si jo —«

»Jaz pa zdaj ne bom prav nič pre-mišljal, kako je z mačko. To bi se ne bilo nikoli pripetilo, če bi bila Marija tukaj in bi vršila svojo dolžnost, kakor je njena stvar, pa ne moja.«

»Mortimer, mislim, da te je lahko sram, da kaj takega govoriš. Zalostno do- volj, da ne moreš storiti teh malenkosti, ki jih želim od tebe, v takem groznem času, kakor je zdaj, ko je tvoj otrok —«

»Tak saj storim vse, kar hočeš. To- da s tem zvoncec ne izključim nikogar. ker so šli vsi spat. Kje je gosja mast?«

»Na polici v otroški sobi. Če stopiš k Mariji in ji rečeš —«

Prinesem gosjo mast in znova za- spim. Spet me pokliče.

»Mortimer, prav nerada te nadlegu- jem, toda soba je premrzla, da bi mogla rabiti to masl. Ali ne bi zakuril? Saj je vse pripravljeno, da zatrneš.«

Iz vlečem se iz postelje, da zakurim, nato pa sedem ves obupan.

»Mortimer, nikar ne sedi tam, da se ne prehladiš. Pojdi v posteljo.«

Ko lezem vanjo, mi pravi:

»Počakaj trenutek. Prosim, daj otro- ku še zdravlila.«

Zdravilo je bilo tako, da je otroka vzbudilo, in moja žena je porabila čas, ko je bil otrok bdeč, da ga je namazala čez in čez z gosjo mastjo. Čez dolgo zaspim znova, a zopet mi je bilo treba vstati.

»Mortimer, preprih čutim. Prav na- tanko ga čutim. Nič ni slabšega pri taki bolezni nego preprih. Prosim, primakni po- steljico k ognju.«

Napravim to in se izpotaknem zopet ob preprogo, ki jo vržem v ogenj. Mrs. Mc. Williams skoči s postelje, reši preprogo iz ognja, in spet se nekoliko sporečeva.

Ko vjamem drugo trohico spanja, mo- ram na njeno prošnjo zopet vstati in na- praviti obkladek iz lanenega semena. Ta obkladek položi ona otroku na prsa in ga pusti tam, da stori svoje zdravilno delo.

Ogenj iz drv ni stalna reč. Vstajal sem vsakih dvajset minut in kuril. To je dalo moji ženi priliko, da je okrajšala čas za dajanje zdravil na vsakih deset minut, kar ji je bilo v veliko zadoščenje. Sem- terja sem včasih popravil obkladek in uporabil vsake vrste obliže povsod, kjer je bilo moči najti kak nepokrit prostor na otroku. Proti jutru poidejo drva in mo- ja žena hoče, naj grem v klet ponje. Re- čem ji:

»Draga moja, to delo je jako mučno, in otroku je najbrže dovolj gorko v vseh teh posebnih odejah. Saj bi lahko polo- žila posebej še eno plast obkladkov nanj in —«

Nisem izgovoril, ker me je vreknila.

hrano kakor navadno. Telo tudi samo zahteva po solnčnih kopelih, večjo množino hrane.

Solnčni žarki pomnožijo število rdečih in belih krvnih teles (stanič) približno za 8 odstotkov in pospešujejo tako proizvodnjo krvi.

Kako in kdaj naj delamo solnčne kopeli?

Solnčne kopeli lahko delamo v odprtih, proti jugu obrnjenih prostorih, na prostem, na strehah, terasah itd. Na prostem navadno delamo solnčne in vodne kopeli obenem. Vlečemo se — bolnika položimo — na lesen pod ali strunjačo (matraco). Glavo moramo imeti malo višje in jo moramo pokriti s slamnikom ali čim drugim. Ni dobro, da sije solnce naravnost na glavo. Pri bolnikih večkrat ne zadostuje glavo samo pokriti, ampak jo je treba še oviti z mrzlimi obkladki.

Te kopeli na solncu moramo seveda nagi delati in nima pomena, ležati oblečen na solncu, ker se pri tem telo po nepotrebnem poti, a obleka brani, da bi mogli priti solnčni žarki povsod do kože in učinkovati v globino telesa.

Pri jako občutljivih bolnikih napravimo prve kopeli v lahkih, tankih srajcah iz belega blaga (n. pr. iz batista), a pozneje je treba sleči tudi te.

Po solnčni kopeli je treba bolnika oprati s hladno vodo ali vsaj obrisati s hladno in mokro brisalko; zdravi in lahko bolni pa naj gredo za en hip pod »tuš« ali v vodo; za to so najprimernejše vodne in solnčne kopeli obenem. — Katere ure so najugodnejše za solnčno kopel, je odvisno od kraja in letnega časa.

V krajih, kjer solnčni žarki niso preveč močni, je poleti od 10.—12. ure najugodnejši čas. V južnih krajih (Primorsko, Dalmacija) pa je poleti medpoldne premočno solnce in je ugodnejši čas od 8.—11. ure dopoldne ali pa od 3. ali 4. ure popoldne dalje. Pozimi, kakor tudi v zgodnji spomladi in jeseni je najprimernejši medpoldanski čas. Za zimske solnčne kopeli, katere pridejo seveda samo v nekaterih krajih v poštev, je treba nalašč za to prirejenih prostorov ali pa primerne stanovanja.

Čas in število solnčnih kopeli se ravna po boleznih. Kratke kopeli se lahko delajo vsak dan. Pri daljših kopelih z močnim potenjem pa je treba pri slabotnih bolnikih daljših presledkov. Pri zdravih ljudeh, ki delajo te kopeli samo, da se utrjajo, ni treba take natančnosti.

Ljudje različno reagirajo na solnčne kopeli. Na vsak način pa je treba pri bolnikih smatrati te kopeli kot močno zdravilno sredstvo. Pri kopanju je treba menjavati telesno lego in navaditi telo le počasi na solnčne žarke. Najboljše je začeti solnčne kopeli s kopeljo 5—10 minut in potem podaljševati kopel vsak dan za nekoliko minut. Tako se bolniki počasi navadijo, da lahko pozneje po več ur na dan ležijo na solncu, ne da bi nastopilo kožno vnetje. Ta previdna metoda je posebno potrebna pri kostni in sklepni tuberkulozi, pri kateri je najugodnej-

Privlečem drv za nekaj časa, potem pa ležem in začnem smrčati kakor človek, ki je ob vse moči in čigar duša je izrabljena. Ko je bil že velik dan, začutim, da me nekdo prijemlje za ramo, kar me hitro spravi k zavesti. Moja žena strmi vame in sopiha:

»Vse je proč, vse je proč! Otrok se poti, kaj naj storiva?«

»Za božjo voljo, kako me strašiš! Kaj jaz vem, kaj nama je storiti!«

»Niti trenutek se ne sme zamuditi. Pojdi po zdravnika. Pojdi sama! Reci mu, da mora priti, živ ali mrtev!«

Iz vlečem uboga moža iz postelje in ga pripeljem. Zdravnik pogleda otroka in pove, da ne umira. Mene je to neizmerno razveselilo, moja žena pa ujezilo, kakor bi jo bil osebnost razžalil. Nato reče zdravnik, da kašlja otrok zato, ker ga kaka neznatna stvarica draži v grlu. Moja žena ga pogleda, kakor bi mu hotela pokazati vrata, in reče, naj da otroku kaj, da ji prežene dvome. Zdravnik da deklici nekaj, da je močno zakašljala in takoj se prikažeta iz ust ena ali dve leseni treščici.

»Ta deklica nima dave,« pravi zdravnik, »ampak žvečila je kako jelovo tresko ali kaj podobnega, pa ji je prišla kaka troha v grlo. To ji ne bo škodilo.«

»Ne,« pravim jaz, »pač pa je smola v jelovini prav dobra za različne vrste bolezni, ki jih imajo po navadi otroci. Moja žena vam lahko pove to.«

Pa ni povedala. Prezirljivo se je obrnila ter šla iz sohe; in od tega časa je to eden tistih dogodkov v najinem življenju, ki se jih nikdar ne dotaknem. In tako nam teko dnevi v čisti in nemoteni dobri volji.

še, da ležijo bolniki ves dan na solncu; to pa prenesejo šele tedaj, ko se privadijo solnčenju. — Tisti pa, ki hočejo v nekaj tednih (n. pr. na dopustu) napraviti kolikor mogoče veliko solnčnih kopeli (v prvi vrsti nebolni), storijo to lahko na ta način, da pustijo takoj na celo telo sijati solnce in pri tem vsakih 3—10 minut (kakor je pač solnce vroče) menjajo lego telesa, tako da ležijo eno za drugim, na hrbtu, na eni strani, na trebuhu in na drugi strani. Tako se obvarujejo tudi neprijetnega kožnega vnetja; dobro je, da gredo po vsaki turi malo časa v vodo. Ta metoda je primerna za zdrave, šibke ali lahko bolne ljudi, za prave bolnike pa je neugodna in navadno škodljiva.

Važne so solnčne in morske kopeli in tudi kopeli v morskem pesku za otroke. Najboljši so uspehi pri otroški slabokrvnosti, pri angleški kostni bolezni (Rachitis), pri skrofulozi in tuberkulozi — posebno pri žlezni (glandularni) tuberkulozi, pri splošni šibkosti in zaostalem razvoju in pa v rekonvalescenci po raznih boleznih. Učinkujejo seveda tudi same solnčne kopeli (brez morskih kopeli), toda pri nekaterih boleznih (skrofuloza, rachitis) je uspeh hitrejši in večji, ako spojimo solnčne in morske kopeli v eno. Taki otroci so po več ur ali celo celi dan na solncu, gredo v vodo in potem zopet na solnce itd.

Pri odraslih učinkujejo solnčne kopeli zelo ugodno na slabokrvnost, samo ne smejo biti predolge, ker se takšni bolniki hitro utrudijo in navadno ne prenesejo velike vročine. Treba večkrat menjati lego telesa in zabraniti premočno potenje; po nekoliko kopelih je odmor 1—2 dni umesten.

Solnčne kopeli so tudi dobra kura za znižanje telesne teže. Te kopeli pa morajo biti daljše in spojene z močnim potenjem. Najbolj primerne so te kopeli za slabokrvne debele ljudi, ki pri primerni hrani s temi kopelmi lahko izgubijo 2—3 kg na teden na teži, ne da bi pri tem oslabele. Pri bolehnih in starejših debelih ljudeh treba biti previden s takšnimi energičnimi kurami.

Na kronične nosne, žrelne in pljučne katarje tudi kopeli na solncu ugodno vplivajo. Na nevrastične (nervozne), histerične in splošno na živcih bolne učinkujejo kratke in ne premočne solnčne kopeli navadno dobro, daljše in močne pa jim ne koristijo, pač pa vplivajo jako dobro na periferne neuralgije (n. pr. ischias). Tudi pri nekaterih kožnih boleznih pomagajo solnčne kopeli.

Naravnost nevarne in škodljive pa so solnčne kopeli pri (nekompenziranih) srčnih napakah, pri žilnih boleznih (Aneurysma, arterioskleroza), pri težki pljučni tuberkulozi, pri raznih akutnih vnetjih in splošno pri veliki oslabelosti.

Solnčne kopeli in jetika.

Solnčne kopeli z ležanjem na prostem so postale važen činitelj pri zdravljenju tuberkuloze. Velike važnosti so te kopeli za ljudi, ki so disponirani za jetiko in za one, ki so že bili inficirani in so ozdravili (rekonvalescenti po jetiki), potem za vse prve štadije aktivne tuberkuloze (za takozvane katarje na vrhu pljuč — Lungen-spitzenkatarh), ako nimajo mrzlice ali krvavenja pljuč. V poznejšem štadiju pljučne tuberkuloze so te kopeli odvisne od kakovosti jetike. Suhe, fibrozne vrste jetike se tudi pozneje dajo tako zdraviti. Seveda more to določiti samo natančna zdravniška preiskava.

Na vsak način pa so solnčne kopeli jako škodljive za težko pljučno tuberkulozo. Jetični, ki so zelo oslabele, ki imajo mrzlico in močno potenje, ne smejo delati solnčnih kopeli, ker bi te samo pospešile njihovo bolezen. Takšni bolniki se po solnčnih kopelih rapidno slabšajo in kmalu umrejo.

V zdraviliščih za tuberkulozo zdravijo tudi jetiko v grganju s solnčnimi žarki. Posebna zrcala projicirajo žarke v grlo in grganec. V prvi vrsti pa porabljajo za grganec druge radikalnejše metode. Največjega pomena pa so solnčne kopeli pri jetiki na kosteh in v sklepih, in sicer so v teh slučajih kopeli bolj važne od kirurškega zdravljenja. Po Rollierjevi statistiki iz sanatorijev ob Ženevskem jezeru je n. pr. od 800 bolnikov, ki so imeli kostno in sklepno tuberkulozo, ozdravilo čez 700 samo s solnčnimi kopelmi, to je 90%. Ti bolniki so imeli tuberkulozo na raznih kosteh in sklepih. — Pri kostni in sklepni tuberkulozi je treba začeti jako previdno s solnčnimi kopelmi. Prvi dan n. pr. se pripusti, da sije solnce 5 minut samo na nože (1—3 krat na dan); drugi dan na nože in trebuh, in sicer najprej samo na nože 5 minut in potem še 5 minut na nože in trebuh obenem (skupaj 10 minut); tretji dan 5 minut na nože, prihodnjih 5 minut na nože in trebuh, prsa itd. Solnčiti se mora celo telo, ne samo bolni

del. Glava mora biti vedno v senci. Tako se bolnik počasi navadi, da leži pozneje lahko 3—7 ur na dan neprestano na solncu, kar je pri kostni in sklepni tuberkulozi potrebno.

Solnčne kopeli so postale »moderne«. Veliko nam koristijo, toda niso univerzalno sredstvo in lahko tudi škodujejo. Kdor vidi, da mu ne prija, naj se ne sili z njimi.

Pravični mir hočemo!

Izvrševalni odbor VLS. je v svoji sinočnji seji sklenil nastopno resolucijo:

V trdem prepričanju, da je na naši strani pravica in resnica, povzdiguemo v zadnjem trenutku z vso resnostjo svoj glas in zahtevamo brezpogojno, da ima pripadati jugoslovanski državi vse ozemlje in vsi otoki, koder prebiva v strnjenih masah troimenski narod Slovencev, Hrvatov in Srbov in izjavljamo, da ne bomo nikdar priznali miru, ki bi delal splošno sprejetemu načelu o samoodločbi narodov nasilje in bi raztrgal naš narod v razne države.

Naši mirovni delegaciji popolnoma zapramo v trdnem prepričanju, da bo napela vse sile, da prepreči vsak nasilen mir.

Tik pred usodno odločitvijo stojimo, in resna nevarnost je, da nas raztrga na razne dele med tuje, sovražne države, kjer bi bili obsojeni na narodno in gospodarsko smrt. Zadnji klic naj zadoni z zemlje jugoslovanske kakor iz enega grla: Pravičen mir hočemo!

Pozivljamo vse svoje zaupnike po deželi, naj po celi Sloveniji za binkoštni ponedeljek organizirajo shode z edinim dnevnim redom: Pravičen mir! Na shodih naj se sprejme resolucija, slična gorenji. Resolucije pošljite brzojavno na tajništvo SLS. v Ljubljani. Shode naznanite okrajnemu glavarstvu.

Tudi občinski zastopi naj na binkoštni ponedeljek imajo izredne seje z gorenjim dnevnim redom. Tudi obč. zastopi naj pošljejo svoje resolucije brzojavno tajništvu S. L. S.

Zadnji dnevi so tu! Storimo vse, da se sliši naš glas tja v Pariz!

Slovanska uzajemnost.

LDU Beograd, 5. junija. Danes dopoldne je bil v dvorani kazine shod belgrajskega prebivalstva, na katerem je manifestiralo in izrazilo simpatije za bratsko Rusijo. Zborovanje je otvoril predsednik srbske kraljevske akademije, Zujevič, ki je poudarjal pomen Rusije za Slovanstvo, zlasti za Srbijo. Na zborovanju je govoril tudi tajnik akademije, Ljuba Stojanović, ki je naglašal velike žrtve Rusije v svetovni vojni za stvar zaveznikov. Končno je govoril grof Bobrinski, ki je omenjal bratski sprejem pri Jugoslovanih in se zahvaljeval za gostoljubje. Opisal je težko stanje, v katerem se nahaja ruski narod in dejal, da boljševidno delo ni rusko delo. Govorila sta tudi poslanca Smodej in dr. Šurmin. Zborovalci so soglasno sprejeli resolucijo, ki jo prečita predsednik in ki pravi, da brez sodelovanja obnovljene Rusije na demokratski podlagi ni mogoče misliti na svetovni mir. Zaradi tega meščani prestolice Srbov, Hrvatov in Slovencev izrekajo svoje simpatije in nudijo pomoč onim ljudem, ki hočejo, da se Rusija obnovi na srečo in zadovoljstvo vsega sveta.

Država SHS.

Francoska priznala Jugoslavijo.

LDU Belgrad, 6. junija. Tukajšnji francoski poslanik vicomte de Fontney je prejel iz Pariza uradno vest, da je vlada francoske republike priznala kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, o čemer je poslanik obvestil našo vlado.

Naši delegati proti samostojni reški državi.

LDU Belgrad, 5. junija. Pariške vesti javljajo, da reško vprašanje še ni urejeno. Sporazum med Italijani in Jugoslovani še ni dosežen. Jugoslovani nočejo pristati na to, da bi Zader in Šibenik pripadla Italiji. Pogajanja se nadaljujejo.

Italijani v Dalmaciji.

LDU Split, 6. junija. (DDU) Trobojnico, ki je bila v Starem Gradu preko noči izobešena na čitalnici, so morali po ukazu italijanskega poveljnika sneti. To se komentira na razne načine. — Na Visu so nameravali Italijani svečano proslaviti ustavo. Ker pa v mestu ni skoraj nobenih italijanašev, je minul ves dan brez manifestacij. V cerkvi sv. Duha so imeli mašo; ko pa so prišli v cerkev, so se prebivalci odstranili in mirno odšli v svoje hiše, ker se je vedelo, da bi Italijani radi fotografirali množične udeležnike proslave.

Razna poročila.

Mirovni posvet.

LDU Pariz, 5. junija. (Brezlično). Mirovni posvet se je pečal v četrtek s statutom za porenjske province, določenim za dobo zasedbe.

LDU Belgrad, 5. junija. Iz Pariza poročajo: Svet četvorice bo sklepal o nemških protipredlogih v četrtek. Wilson je izjavil, da je že pri prvem čitanju protipredlogov bil protiven zahtevam grofa Brockdorffa-Rantzau.

Čehoslovaška republika.

LDU Praga, 5. junija. (ČTU.) Poslanec Svozil pripisuje v »Češkem Slovu« glavno krivdo zaradi težavnega položaja na Slovaškem ital. častnikom. Italijani so skušali delati Francozom težkoče in iskali pomoči povsod, pri Mažarih in Nemcih. Čehi pa so morali molčati in delati prijazen obraz zaradi 25.000 legionarjev, ki so bili v Italiji.

LDU Moravska Ostrava, 5. junija. (ČTU.) Izročeni so prometu novi bankovci poljske deželne blagajnice po 100 mark.

LDU Bratislava, 5. junija. (ČTU.) V sled odredbe ministra Šroberja in z ozirom na vojaške operacije se proglašja na Slovaškem vojaška diktatura.

Boji na Slovaškem.

LDU Budimpešta, 5. junija. (Brezlično.) Ogrski korespondenčni urad poroča: Naše čete napredujejo preko Levic in Novih Zamkov. V smeri proti Zvolni in Košicam smo pridobili na ozemlju. Čehoslovaški protinapadi so ostali brezuspešni. V ostalem nič novega.

LDU Praga, 6. junija. (ČTU.) »Venkov« piše: Uradna poročila so jako ugodna. Prodiranje Mažarov je ustavljeno. Mi napredujemo na sredi fronte.

LDU Dunaj, 5. junija. (ČTU.) Na slovaški fronti se je nekaj časa francoskih senegalskih zamorcev z udeležilo boja. Za njimi pride še več takih čet.

Borojević in Köves poveljnika mažarskih boljševikov.

LDU Praga, 5. junija. (ČTU.) Pod krinko mažarskega boljševizma se skriva stari mažarski imperializem. Mažarskim boljševikom četam na Slovaškem zapovedujejo stari vojni volkovi bivše monarhije, kakor feldmaršala Köves in Borojević. V rdeči armadi se bojujejo ostanki Mackenseneve vojske. Generalni inspektor češke armade Schreiner je danes odpotoval v Pariz.

Mirovna pogodba s Turčijo.

LDU Versailles, 4. junija. (ČTU.) Zastopniki Turčije bodo v kratkem pozvani v Pariz, da sprejmejo mirovne pogoje.

Erzberger proti podpisu mirovne pogodbe.

LDU Baden, 5. junija. (Brezlično.) »Cormanica« priobčuje razgovor Erzbergerja z berlinskim dopisnikom. »International News Service New York«, v katerem pravi med drugim, da je Amerika svoječasno z vstopom v svetovno vojno povzročila vojaško odločitev. Ravno tako naj bi sedaj povzročila diplomatski preokret. Dolžna je to storiti, ker je z Wilsonovim programom ustvarila podlago za mir. Nemška revolucija je posledica proglasitve Wilsonovega programa. Bila bi tragična zmot, ako bi Amerika mislila, da so nemške glave proti versailleskim pogojem samo diplomatski manevar. Nemčija ne bo in ne sme teh pogojev podpisati. Nemčija upa, da bo Amerika spoznala svoje obveznosti, in da bo pripravljena pomagati, da se mir in poravnava skleneta z vsemi, zlasti s Francijo.

Demonstracije proti mirovni pogodbi.

LDU Dunaj, 5. junija. (ČTU.) Ljudska bramba, zlasti levo krilo komunistov, je imelo včeraj na Voltnem trgu zborovanje in potem demonstracijski sprevod k parlamentu. Demonstrirali so proti mirovnim pogodbam in proti odpravi ljudske brambe. Oddelki je demonstiral pred italijansko misijo s klici. Fej! Nadležovali so tudi nekatere francoske in ameriške častnike.

Vodja bavarskih komunistov ustreljen.

LDU Monakovo, 5. junija. (ČTU.) Vodja komunistov Lovine je bil 4. t. m. dopoldne ustreljen v ječi, na podlagi obsodbe v prekem sodu.

Castro odstopil.

LDU Lizbona, 4. junija. (ČTU.) Predsednik republike Castro je odstopil.

Rusija.

LDU Belgrad, 5. junija. Danski listi poročajo, da so Estonci in Finci zavzeli Petrograd.

LDU Nauen, 5. junija. (Brezlično.) Glasom kopenhagenskih vesti iz Petrograda, da je bil Kolčak na jugu kakor tudi v srednji Rusiji poražen ter je izgubil 40.000 ujetnikov. Estonsko-angleški pohod proti Petrogradu je ustavljen. Angleško brodogradništvo je skušalo izsiliti pot do Petrograda. Ne-

varnost grozeče protirevolucije se smatra za odstranjeno. Latiško uradno poročilo javlja: Nad rdečo armado Stuske je prišla končna katastrofa.

Dnevne novice.

— **Umrli** je v četrtek, dne 5. t. m. g. Štefan Turhas, župnik v Sromljah. Pogreb bo danes ob 9. uri dopoldne. Naj v miru počiva!

— **Slov. kat. ak. starešinstvo** vabi svoje člane na zborovanje, ki se vrši v Ljubljani na binkoštno nedeljo, dne 8. maja 1919. Spored: Ob 9. uri sv. maša v jezuitski kapeli za padle tovariše starešine in akademike; daruje dr. Gnidovec. Ob pol 10. uri občni zbor v hotelu Union (v srebrni dvorani, I. nadstropje) s sledečim dnevni redom: 1. Poročilo načelnikovo. 2. Poročilo odbornikov. 3. Izprememba pravil. 4. Določitev članarine. 5. Volitve. 6. Slučajnosti. Posebna vabila se ne bodo razpisovala. Dobrodošli tudi tovariši iz naših akademskih društev! — Ob 8. uri zvečer se vrši v veliki dvorani hotela »Union« prijateljski sestanek za naše starešine, akademike in od njih povabljeni goste. — Prof. Remec, predsednik.

— **Finžgarjeva »Veriga«**. Na binkoštni ponedeljek ob 3. uri popoldne bodo uprizorili v tukajšnjem dramskem gledališču deseti in zadnji do sezono Finžgarjevo igrano »Veriga«. Ta uprizoritev je namenjena posebno obiskovalcem z dežele, katerim je ni treba še posebej priporočati. Naš preprost človek vidi v nji kos svojega življenja z vsemi slabimi stranmi pravdarske strasti in mu kliče z resnim klicem: »Greh rodi greh!« Osebe so tako izklesane, da vidi kmet samega sebe na odru, jezik je domač, razumljiv in krepak, da deluje na človeka z živo močjo. Ni čuda, da se je ta igra tako kmalu in tako zelo priljubila našemu ljudstvu. Povsod jo hočejo igrati. Od vsepovsodi povprašujejo po nji. Opozorjamo zato podeželske odre, da uporabijo to zadnjo priliko in si igro ogledajo. Igra bo izšla v nekaj dneh v lični obliki v »Novi založbi« v Ljubljani.

— **Proti namenom pariške konference**, ki hoče razkosati naš troimenski narod, se bodo vršili na binkoštni ponedeljek po celi Sloveniji in Hrvaški protestni shodi proti nameravanemu zločinu, kjer bo enoglasno zahteval, da se priklopijo jugoslovanskemu kraljestvu vse ozemlje in otoki, kjer prebiva naš narod v kompaktnih masah; narod bo še enkrat na glas povedal svetu, da bo vsak mir, ki ne sloni na teh temeljih, zanj samo — krpa papirja. P. P.

— **Popravek**. Prejeli smo: Uglednom uredništvu »Slovenca« u Ljubljani. U Vašem listu od 24. ov. mj. br. 119., a u članku pod naslovom »Ugotovimo« pišete o meni: »Kakor se namreč poroča, je ta mož z brutalno odkritosrčnostjo izjavil, da bodo našo stranko posebej v Bosni in Hercegovini zasledovali z vsem vladnim aparatom, posebej še z žandarji, ko prevzamejo vladno sami...« — Buduči takovo izjavo nijesam učinio, molim Vas, da lojalno izvolite u Vašem cij. listu tu neistinu oporviti. — S spoštovanjem Gjuro Džamonja, član Narodnog predstavništva.

— **Vič**. 5. junija je bil v tukajšnji župni cerkvi sprejet v katoliško cerkev Mihajl Šapranov. Žalostne razmere v Rusiji, njegovi domovini, so mu zagrenile povratek ter si je izvolil Slovenijo za drugo domovino, kjer si je izbral tudi nevesto, s katero se bo te dni poročil.

— **Brežice**. Potres se je po daljšem odmoru zopet oglašil in sicer 1. 6. ob 3/4 1. zjutraj. Sunek je bil vertikalni in precej močan. Zemeljsko bobnenje se še večkrat čuti.

— **Grahovo pri Cerkljici**. V ponedeljek ob 1. uri popoldne je začelo goreti pri Stebru. Ogenj je popolnoma uničil Stebrovo hišo z vsemi gospodarskimi poslopji in Volarjev skedenj. Dosti ljudstva in dve brizgalni, iz Grahovega in Žirovnice, je kmalu ogenj omejilo. Nevarnost je bila velika, ker je vlekel močan veter. Zažgal je osemletni Avgustin Lovko, in sicer menda iz hvalečnosti, ko je Stebrova zanj skrbel in ga imela pri sebi. Vžigalice je dobil v kuhinji in zažgal stelo v hlevu.

— **Iz laškega ujetništva** od 1300 Centuria P. L. 8. Ragg. 29. Zona Lav. Cava-zuccherina oš Piavi Prov. Venezia, pri kateri so imenovani delali, pozdravljajo sledeči naredniki: Skaberne Fr., Kokol Ant., Rauch Pet. Četovodje: Grobelnik J., Gmajner Jož., Irt Iv., Tavčar Kar., Karak Štefan. Desetniki: Maver Pet., Steklara Al. Rožič Leop., Koritnik Jož., Aister Jož., Strah Ant., Bašič Mir. Peči: Medic Ivan, Papež Ign., Geršak Fr., Klokočevnik Ant., Zupančič Iv., Klanšek Pet., Miklaučič Leopold, Slapar Ant., Vidic Iv., Janškovič Iv., Skalar Štef., Bertonec Andr., Popolovec Iv., Gašperin Jož., Šranc Iv., Vidakovič Mir., Valjavec Ant., Zgonc Iv., Udovč Jož., Mlinar Iv., Tušek Val., Zdešar Fr., Skubic Ant., Lipičar Jož., Petrovič Gjuro, Pivanič Štef., Kolar Al., Rutar Jer., Antonovič

Sim., Dizdar Sačir, Korak Ant., Krivec Al., Vukomanovič Sim., Pečnik Al., Romih Fr., Jalenčič Nik., Delkič Hasan, Gmajner Stan., Cerar Jož., Pestotnik Jož., Belič And., Pajenk Maks, Pašek Iv., Čepelak Iv., Miklič Ig., Kotnik And., Zidar Ant., Bezik Mijo, Vučela Lazo, Grbič Rado, Bokan Jovo, Miljaš Stojko, Planinac Mehmed, Killovec Fr., Hočevan Ant., Milošević Jovo, Erič Niko, Oven Jan., Pleško Al., Kontestabile Jož., Lukežič Ant., Mervan Huso, Muratović Bajro, Sosič Ant., Račič Fr., Trkaj Al., Mehmedagi Mehmed, Mandić Lazo, Buha Maks, Karakašič Jovo, Komoršar Dušan, Okanović Nedo. — »Ob Pijavi smo zasipavali strelske järke in granatne lijakke i. dr. Odkar smo bili na delu, so nas hranili kot lastne vojake. Umrli ni nihče od stotnije.«

— **Za koroške begunce** so darovali: Po sl. n. Sedlak, Jesenice, 20 K, I. Košir, Kamnik, 25, F. Gabrijelčič, Ljutomer, zb. 18, M. Kavčič, Ljubljana, 20, zbirka šole št. Ilj-Mislina 183, Ivan Bonač, Ljubljana, 100 mesto venca o. Bajju. Zbirka Sokola v Železnikih: po 100 K: P. Weber, I. Demšar, I. Dermota, Fran Demšar; po 50 K: I. Weber, I. Globočnik; po 30 K: A. Hafner, R. Jeglič, A. Globočnik; po 20 K: Dr. Hier-sche, Fran Demšar, Česnjica, Zorka Demšar, Tončka Weber, Francka Demšar, Mici Tavčar, Franc Bogataj, Pavla Jaske, Šliber 15 K; po 10 K: Tilka Demšar, Dor. Košmelj, Rozka Bogataj, I. Bogataj, I. Jaske, Al. Demšar, K. Dolenc, G. Taler; K. Avser, P. Košmelj, R. Gašperin, M. Kovač, M. Sajovic, G. Mihelič, G. Radišič, Vida Blaznik, I. Primožič, A. Hribar, I. Demšar, I. Vrhunc, Josip Bernik in Pfajfar, Anica Košmelj 6 K; po 5 K: M. Košmelj, F. Benedik, Fr. Vidmar, I. Marolt, Jak. Primožič; po 3 K: J. Kralj, M. Šraj, P. Šmid; po 2 K: Fr. Šmid, F. Blaznik, St. Cenčič, zbirka J. Ozinac, Moškanci, 225 K, zbirka Jos. Pjano, Rečica na Paki, 748 K; A. Mrak, Sveti Jošt, 20, okrajno sodišče Šoštanj iz poravnave 20, Slov. plan. društvo Ruše 131, Iv. Potokar, Tržič, 20, župni urad Tržič 120. — Lastni dom: Gaberje pri Ptuj 400, Vzajemna zavarovalnica 1000, Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani 100, Trbuhovič 20, rodbina Jug. Podova-Rače, 80, dr. J. Kolterer, Rog. Slatina, 50, A. Smola in soproga mesto venca Veršecu 50, častniki in podčastniki topn. arzenala v Ljubljani 230, plesna šola v Sevnici 113, Hedžek in Koritnik 20 K, Kat. sl. izobr. društvo Komen-da 395, Pevsko društvo v Gornjem Gradu 70, str. žel. teč. Kamnik 6, tovarnar Jakil, Karlovac, po g. Smodeju 1000, Gospodarska zveza po »Dobrodelnosti« 500; skupaj 6715 K. Rodoljubnim darovalcem se najtopleje zahvaljuje odbor koroških begunccev v Ljubljani, Poljanska cesta št. 4/I.

— **Subskribente akcij IV. emisije Delniške stavbinske družbe »Union«** v Ljubljani dobe dovoljene jim delnice v družbeni pisarni od 10. t. m. dalje od 2. do 5. ure popoldne.

— **Kranjska gora**. Člani kranjskogorske podružnice slovenskega planinskega društva na Jesenicah prirede v nedeljo dne 22. t. m. svetilni dan in vrtno veselico v gostilni Markez-a v prid koroškim beguncem. Pri veselici sodeluje godba in pevski zbor kat. del. društva na Savi. Prireditve se vrši ob vsakem vremenu. Prosi se druga društva, da ta dan opuste namenjene prireditve in se vljudno vabijo na to dobrodelno prireditev.

— **Iz Starega trga pri Ložu**. Na Vnebohod 29. majnika smo pri nas ustanovili »Dekliško zvezo« kot odsek tukajšnjega Kat. slov. izob. društva. Kako je bila potrebna ta ustanovitev, se je videlo takoj ker so se vpisala skoro vsa navzoča dekleta, okrog 70. Namen »Dekliške zveze« je: zbirati poštna kmetijska dekleta skupaj ter prirediti: mesečne sestanke, pri katerih bodo nastopala dekleta sama, večkrat kako poučno predavanje ter zlasti v zimskem času prirediti kak gospodinjski tečaj.

— **Posojilnica v Črnomlju** je poslala Komisiji za preskrbo vračajočih se vojnikov na tozadevno prošnjo prispevek za leto 1919 v znesku 200 K, za kar ji bodi izrečena najiskrenejša zahvala. Komisija za preskrbo vračajočih se vojnikov v Ljubljani.

— **Poštni promet z inozemstvom**. Glasom odloka ministrstva in brzjava z dne 26. maja t. l. št. 9400, odnosno z dne 31. maja t. l. iste številke, je pisemski promet z inozemstvom, izvzemši Nemčijo, Bolgarijo, Turčijo, Mažarsko in Rusijo zopet odprt. Začasno še ni odprt pisemski promet z Italijo, Poljsko in Ukraino, ker potrebni dogovori s temi državami še niso dokončani. Za ostalo inozemstvo se smejo sprejemati pisma, dopisnice (navadne in dvojne — z odgovorom), tiskovine vseh vrst, trgovske listine, vzorci brez vrednosti in sicer tudi priporočeno. — Prostojebine se zaračunajo po mednarodnem tarifu. Povzetne pošiljke in poštni nalogi so do drugačnega ukrepa zaradi prekinjenega denarnega prometa nedopustni.

— **Društvo pisarniških oficijantov**, oficijantinj, pomočnikov in pomočnic za Slovenijo v Ljubljani je imelo v ne-

deljo, dne 1. junija 1919 ob pol 15. uri v razpravni dvorani št. 79 justične palače svoj izvanredni občni zbor. Predsednik g. Petrovčič je poročal o društvenem delovanju in čestital tovarišem, ki so bili imenovani uradnikom. Tajnik Zorko je podal tajniško, blagajničarka Weber pa blagajniško poročilo. Ker je bil skoraj ves dosednji odbor pred kratkim imenovan uradnikom, je podal predsednik Petrovčič imenom celega odbora izjavo, da odstopi ves odbor. Pri volitvi novega odbora so bili izvoljeni: pl. Schildenfeld za predsednika, Žargi za podpredsednika, Levičnik za tajnika, Weber za blagajničarko, grof Lichtenberg in Vidmar za odbornika, Breznik, Palouz in Schott za namestnike ter Ižanc in Gostič za revizorja. Ko se je novo izvoljeni predsednik zahvalil za izvolitev, je odhajajoči predsednik Petrovčič podal novo izvoljenemu odboru nekaj navodil, mu priporočal vztrajno in neumorno delo in zaključil ob 18. uri izvanredni občni zbor. — Pri sestanku, ki se je vršil nato pri »Novem svetu«, se je spominjal tovariš Petrovčič, poslavljajoč se od odhajajočih tovarišev, kulturnega boja, ki ga bi je naš narod v sedanjem času za svoj obstanek in pozval tovariše, naj se, povodom svojega imenovanja uradnikom, spomnijo kulturnih potreb svojega naroda in po možnosti pomagajo naši vztrajno in neumorno delujoči »Slovenski Matici«, katero je bivša avstrijska vlada s pomočjo podlih renegatskih duš tekom vojnih let gospodarsko težko oškodovala, ker je vse njeno premoženje, kolikor se je le dalo, vtaknila v avstrijska vojna posojila. Temu pozivu so se odzvali in darovali: Petrovčič, Horvat, Oljškak, Stegnar po 20 K; Zorko, Frank, Urlep, Zaplotnik, Kustrin, Lapajnar, Zevnik, Arh, Čerček, Grill in Šabec po 10 K; Budnar 6 K; Breskvar 5 K; Juh, Robida, Benkovič po 4 K in Rotter 2 K. Nabrani znesek odpošlje se Matici, ko se odzovejo pozivu za prispevke še ostali nenavzoči, uradnikom imenovani člani, katerim se tozadevno odpošlje posebna okrožnica. —ov—

— **»Državna posredovalnica za delo«**, Podružnica za Ljubljano in okolico. V preteklem tednu od 26. maja 1919 je iskalo delo 246 moških in 62 ženskih delavskih moči. Delodajalci so iskali 177 moških in 46 ženskih moči. Posredovanj se je izvršilo 112. Pri vseh podružnicah »Državne posredovalnice za delo« je od 1. januarja 1919 do 31. maja 1919 iskalo delo 7353 delavskih moči, delodajalci so pa iskali 5518 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 1685. Dela iščejo pisarniške moči (253), trgovski sodniki, kontoristi, knjigovodje moški in ženske, služkinje, kuharice, uradne sluge (174), polj. in tov. delavke, mehaniki, elektrotehniki, stroj. in navad. ključavničarji, natakariji, natakarike, mesarji, peki, mlinarji, hišniki, pazniki, železostrovarji, kovači, ekonomski, oskrbniki, predil. delavke, krojači, šivilje, dimnikarji itd. — V delo se sprejmejo težaki, hlapci, služkinje, kuharice, tov. delavci in delavke, zidarji, mizarji, žagarji, konj. hlapci, tesarji, čevlji. pomočniki, vajenci, pisar. moči, železolarji, stroj. kovači, kolarji, črkostavci, kovinar. strugači itd.

— **Nagrade**. Ministrski svet je odobril predlog finančnega ministra dr. Momčila Ninčiča, da se izplačajo vsem onim, ki podpišejo v pravem času do 1. junija t. l. naše prvo državno posojilo, posebne nagrade. Podpisovateljem državnega posojila se bodo namreč izplačale pri izmenjavi kron v dinarje nagrade po 5 K za vsakih podpisanih 100 K državnega posojila. Kdor bo največ podpisal, dobi na ta način tudi največjo nagrado.

— **Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo** je v svoji 13. seji z dne 27. maja sklenila, da se prosilcem za demobilizacijsko blago, ki so na katerikoli način zapleteni pri razpečavanju, neupravičenih prodajah ali prilastitvah demobilizacijskega materiala, toliko časa ne dodeli nobenega blaga, dokler ni njih udeležba na takih kupčijah sodnijsko ali kako drugače izčiščena. Takim prosilcem že odkazano blago se v nobenem slučaju ne rezervira in tudi komisija ne prevzame dolžnosti za poznejšo dodelitev, tudi če se izkaže nedolžnost prosilca.

— **Išče se družina Franca Mavrin**, po domače »pri Petrovih« iz Vogerskega št. 33 pri Gorici. Kdor ve kje se nahaja, naj naznani »Posredovalnemu uradu za begunce v Ljubljani.«

Najnovejše.

DR. KOROŠEC ZA PRESKRBO CELOVCA.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

m Belgrad, 6. junija. Ministrski podpredsednik dr. Korošec kot minister prehrane je odredil vse potrebno za preskrbo jugoslovanskega Celovca s potrebnimi živili.

PROTESTNI SHODI O BINKOŠTIH.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

m Zagreb, 6. junija. Alarmantne vesti, ki prihajajo iz Pariza, so prisilile zastopnike vseh strank in organizacij našega naroda, da so se sestali danes popoldne k posvetovanju, na katerem so sklenili prirediti skupne protestne shode proti kršenju naših narodnih pravic, da dokažejo upravičenost zahtev naše delegacije in podpro naše prijatelje v upravičenosti njihovih nazorov. Izvolil se je akcijski odbor, ki se je proglasil v permanenci. O tem sklepu so bila obveščena telegrafično in telefonično vsa druga mesta. Shod se bo vršil na binkoštni ponedeljek. Na shodu bodo govorili emigranti dr. Hinković, Benjaminec, dr. Marjanović in zastopniki vseh strank.

ODLOČITEV GLEDE REKE SE NI PADLA.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

m Belgrad, 6. junija. Vesti, da je že padla odločitev glede Reke niso točne. Naša delegacija ni pristala na takozvane minimalne italijanske zahteve. Naša delegacija zahteva plebiscit po treh letih in ne po petnajstih kot ga zahtevajo Italijani. Naša delegacija zahteva, da se razširi ozemlje samostojne reške države proti zapadu do Pazina, vstevši Pazin. Sušak naj pripade Jugoslaviji. Zader naj postane svobodno mesto pod nadzorstvom zveze narodov, Šibenik svobodno mesto pod nadzorstvom Jugoslavije. Nadalje je zahtevala naša delegacija, da prideta v direktorij samostojne reške države dva Jugoslavana, dva Italijana in en zastopnik zveze narodov.

ZAPLETEN POLITIČNI POLOŽAJ.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

m Belgrad, 6. junija. Ministrski podpredsednik dr. Korošec, ki je hotel preko binkoštnih praznikov oditi na počitnice v Slovenijo, je zaradi kompliciranega političnega položaja odgodil svoje potovanje. Tudi narodno predstavništvo je skrajšalo svoje počitnice, ki bodo trajale samo do torka.

VAŽNE BRZOJAVKE IZ PARIZA.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

m Belgrad, 6. junija. Tu sem so dspele dolge brzjovke naše mirovne delegacije. Sestal se je takoj ministrski svet, po katerem je šel ministrski predsednik v avdijenco k regentu Aleksandru. Zadevi se pripisuje velika važnost.

ZA PRIDOBITEV PREMOGA.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

m Belgrad, 6. junija. Včeraj popoldne je vložil v narodnem predstavništvu poslanec Jugoslovanskega kluba A. Sušnik interpelacijo o produkciji premoega.

SRBSKA EMIGRANTA V ZAGREBU.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

m Zagreb, 6. junija. Včeraj sta dospela v Zagreb srbska emigranta dr. Lazarevič, izdajatelj lista »La Serbie« in Petrovič.

IZ DEMOKRATSKEGA KLUBA.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

m Belgrad, 6. junija. Najnovejši izstopi iz demokratskega kluba so povzročili v vrstah demokratskega kluba veliko potrtost. Tudi minister Pribičević ni več tako nepristopen kot je bil. Posebno pozornost je vzbudil Dušan Popović, nekdanji nasprotnik Pribičevića v stranki, ki se je baje na poziv samega Pribičevića pojavil v kuloarjih narodnega predstavništva.

m Belgrad, 6. junija. Dopisnik »Nar. Politike« je imel priliko govoriti z nekim desidentom demokratskega kluba, ki je izjavil, da vzrok njegovega izstopa ni različno naziranje v agrarni reformi, temveč to, da noče nositi odgovornosti za dejanja ministra Pribičevića.

Ljubljanske novice.

Ij Birma v Ljubljani. Red službe božje in birmovanja v ljubljanski stolnici o binkoštnih praznikih. a) Binkoštna nedelja, dne 8. junija t. l. 1. Predpoldan: Ob pol-deseti (10.) uri slovesna škofova maša. Po končani sv. maši, krog polenajstih (11.), se prične delitev sv. birmo. Zadnji blagoslov sv. birmo se bo podelil ta predpoldan dvakrat, prvič krog poldvanajstih (12.), drugič k sklepu. 2. Popoldan: Ob poltreh (13.) slovesne večernice. Ob treh (3.) začetek birmovanja. Zadnji blagoslov sv. birmo samo ob sklepu. Po sv. birmi slovesne litanije. — b) Binkoštni ponedeljek. Ob deseti (10.) uri slovesna sveta maša, po sv. maši, krog enajste (11.) ure, začetek birmovanja. Zadnji blagoslov k sklepu sv. birmo.

Ij Preki sod. Predsedstvo deželne vlade in mestni magistrat sta izdala razglase o prekem sodu, ki so nabiti po mestu. Občinstvo se opozarja posebno na razglas mestnega magistrata, v katerem so navedena natančnejša pojasnila.

Izlet k sv. Trojici pri Moravčah se vrši na binkoštni ponedeljek v slučaju ugodnega vremena. Odhod ob pol 8. zjutraj z drž. kolodvora. Vabimo tudi člane in članice br. prosvetnih društev, da se izleta udeležijo.

Ij Pokrajinski odbor za zaščito dece v Ljubljani se ustanovi na binkoštni ponedeljek v Ljubljani. O priliki ustanovitve tega odbora pride v Ljubljano načelnik državnega oddelka za zaščito dece v Belgradu gospod dr. M. Dj. Popović. Na binkoštni ponedeljek ob 10. dopoldne bo zato v mestni posvetovalnici sestanek vseh, ki delujejo praktično pri zaščiti dece in ki se zanimajo za to važno socialno delo. Po tem širšem sestanku bo prva seja pokrajinskega odbora.

Ij Predavanje za služkinje na binkoštni ponedeljek odpade radi pobožnosti Marijinih družb, ki se vrši za domovino ob 4. uri popoldne na Rožniku.

Ij Angleški tečaj se vrše odslej samo ob torkih, četrtek in sobotah, vsakokrat ob šestih in polosmih zvečer. Nadaljevanje dne 10. t. m.

Ij Čevljarska zadruga za ljubljansko okolico priredi v nedeljo ob 10. uri dop. svoj izvanredni občni zbor v gostilni pri Prusniku v Novem Vodmatu. Prosimo obilne udeležbe. Odbor.

Ij Kegljarski klub »Venček« pri Dražku v Ljubljani, Bohoričeva ulica št. 9, priredi binkoštno nedeljo in ponedeljek tekmovalno kegljanje. Dobitkov je pet, in sicer po 100, 50, 40 in 20 kron in vrhutega še en šaljivi. Vabljeni so vsi dobri kegljači. Pri tekmi svira klubov kvartet.

Ij Zveza škottistov in nastavlencev bank, kreditnih in zavarovalnih zavodov, hranilnic in posojilnic, menjalnic in veletrgovin, skupina Ljubljana. Na izrednem občnem zboru dne 1. rožnika t. l. so bili izvoljeni v odbor sledeči gg.: Grum Anton, predsednik; Rak Fran, podpredsednik; Velepič Rudolf, tajnik; Zabukovec Vinko, tajnikov namestnik; Šimenc Radoslav, blagajnik; Stuhec Marko, blagajnikov namestnik in 4 odborniki. V »Zvezo škottistov« se sprejemajo novi članjgori omenjenih zavodov po celi Sloveniji; pristopne izjave in informacije daje društveni tajnik v Ljubljani, Knafljeva ulica 7. — Tovariši, organizirajte se, ker le v slogi je moč!

Narodno gledališče.

Drama.

Dne 7. junija, sobota: »Za hčer. Amnestija, C 62.

Dne 8. junija, nedelja, popoldne: »Veriga«, mlžane cene. Izven abon.

Dne 8. junija, nedelja, zvečer: »Pelikan«, izven abon.

Dne 9. junija, ponedeljek: Zaprt.

Dne 10. junija, torek: »Za hčer. Amnestija, B 62.

Dne 11. junija, sredo: »Listnica Boubouroche«, A 63.

Opera.

Dne 7. junija, sobota: Zongler, B 2/60.

Dne 8. junija, nedelja: Prodana nevesta.

Izven abon.

Dne 9. junija, ponedeljek: »Madame Favart«, izven abon.

Dne 10. junija, torek: »Bajaci« in »Evelina«, A 3-55.

Dne 11. junija, sredo: »Zongler«, C 2-60.

Izpred sodišča.

Boj za blago. Mladoletno E. P. je tožila neka A., ker ji je dekle, ki je staro že 18 let, izgleda, da bi bila stara šele 13 let, vrglo pred dr. Ravniharjevo pisarno kamen v glavo in jo je poškodovala. Sprli sta se na kolodvoru, kjer sta hoteli obe imeti sukno od nekega Muniha iz Čepovana, ki je vtihotapljal razno blago preko demarkacijske črte. Prepirali sta se po Kolodvorski ulici. Pred »Ilirijo« je A. udarila dekleta z dežnikom. Sodnik je obtoženko opustil, ker se je nahajala v neki vrsti silobrana in ker obstoja subjektivno pomanjkanje o zavesti krivde.

Lasanje v Stošah. Sin posestnice Jernejčeve je neko nedeljo popoldne ozmerjal Sitarčino služkinjo Marijo Prusnikovo. Rabil je za svojo mladost zelo neprimerne besede. Zvečer ob pol desetih je prišla Jernejčeva k Sitarjevemu, potrkala na okno, vstopila in se zakadila v Prusnikovo, jo podrla na tla in poškodovala po obrazu ter jo zmerjala z izrazi, ki so precej nečedni. Sitarjeva, gospodinja Prusnikove, je šla po hlapca, mož Prusnikove je prišel za ženo in poslušal žensko lasanje, ki se je razvijalo v temi, ker petroleja ni. Okrajni sodnik Kajfež je prisodil Jernejčevi 4 dni zapor, ki se spremni v denarno globo 120 kron, Prusnikovi mora plačati za bolečine 100 kron in za zdravljenje 23 kron.

48 ur zapor je prisodil mladostni sodnik I. 1903 v Soštanju rojenemu Ivanu Jelenju, ker je v Vevčah, kjer dela, ukradel okvir koleza, kovčeg in par čevljev. Ukradeni koleza je skril v nekem svinjaku.

Vprašanje poboljševalnice za mlada dekleta postaja pereče. Prej so pošiljali take reve v Lankovic, zdaj v Sloveniji takega zavoda ni, kar mora vsakega prijatelja skvarjene mladine zelo boleti. Sle-

deči slučaj dokazuje potrebo poboljševalnice: Pred mladostnim sodnikom, gospodom Kajfežem, stoji I. 1901 v Ljubljani rojeno dekle. Policija jo je prišla in izročila v bolnišnico, ker je našla bolezen propalih rev. Mlado dekle je stalo že večkrat pred mladostnim sodnikom, ki je poskušal vse, kar je mogel, da jo brez uporabe zaporu privede na pota, po katerih hodijo poštena dekleta. V razpravi se je dogladno, da se je dekle cele noči okoli vlačilo. »Kje ste prenočevala?« — »Na glavnem kolodvoru, v vežah, kakor je že nanoslo.« — »Kako ste se preživela?« — »Od dobrih ljudi.« — Sodnik je obsodil dekle v 14-dnevni zapor in izjavil, da je sposobna za poboljševalnico.

Dr. A. Gosar:

Male in velike kmetije.

Razlika med intenzivnim malokmetijskim ter ekstenzivnim velikokmetijskim poljedelstvom pri nas večini ljudi ni jasna. Vzrokov temu je več, glavni pa je gotovo ta, da nimamo statističnih podatkov, na katere bi mogli opreti svoje dokaze za prednost enega ali drugega načina obdelovanja zemlje. Zato vsako tako dokazovanje nima prave moči, ker je preveč teoretično ali pa izzveni v presplošne fraze.

Ker pri nas še dolgo ne bomo imeli potrebne statistike, ker je v doglednem času sploh ne moremo imeti, hočemo navesti nekoliko podatkov iz Nemčije, kjer se je zadnja desetletja v agrarnem opziru zelo veliko storilo. Te podatke sem povzel iz znanega dela največjega nemškega agrarnega reformatorja Adolfa Damaschke »Die Bodenreform« (86—92 Tausend Jena 1919). Mimogrede bodi omenjeno, da pripravila Hrvatska Matica hrvatski prevod tega dela, ki je že izšlo v francoščini, španščini in madžarščini.

Pisatelj govori v III. poglavju svoje knjige o notranji kolonizaciji ter navaja pri tem (stran 217—219) v prilog malim kmetijam sledeče zglede: Od veleposestva, ki je merilo 703 ha, so razdelili 574 ha na 51 kmetij, tako da je torej merilo vsako posestvo povprečno 11 ha. Čisti donos zemljišča se je vsled tega dvignil od 13.000 M na 23.022 M. Število živine je naraslo sledeče: konji od 27 na 70, goveda od 115 na 222, prešiči od 120 na 340, perutnina od 20 na 771. Namesto 50 sadnih dreves je nasajenih sedaj 550 in število ljudi, ki se preživljajo na tem zemljišču, je naraslo od 70 na 300! Pri vsem tem pa še ni všteti donos ostanka zemljišča v velikosti 129 ha.

Najemnik drugega zemljišča P., ki je plačeval 46 M najemnine za ha, je propadel. Sedaj po razdelitvi posestva plačuje 37 malih kmetov za ha 53 M za obresti in amortizacijo, pa dobro uspevajo. Košnja sama se je podvojila, krompirja se pridela osemkrat toliko kot prej. Prejemki za prodane pridelke so narasli od letnih 26.000 M na 69.000 M! Število ljudi se je pomnožilo od 34 na 117.

Naslednja tabela kaže uspeh, ki ga je imela razdelitev velikih posestev v dveh krajih Vzhodne Prusije:

Kraj A.	Pred razdelitvijo	Po razdelitvi			
	1906	1908	1909	1910	
Konj...	39	91	103	116	
Goved...	59	124	245	272	
Prašičev	85	202	312	531	

Kraj B.	Pred razdelitvijo	Po razdelitvi		
	1907	1908	1909	
Konj...	56	98	90	
Goved...	51	99	232	
Prašičev	64	115	255	

Prirastka k številu živine, ki se priredi na teh zemljiščih seveda ne smemo izvajati samo od tod, da imajo mala posestva večjo produktivno moč, kajti omenjena veleposestva pred razdelitvijo niso stala na višku poljedelske kulture ter bi se dala gotovo tudi pri velikem obratu znatno zboljšati. Vendar pa nam naslednja tabela jasno kaže prednosti intenzivnega poljedelstva, ali če že govorimo o kmetijah, prednosti malih in srednjih kmetij, zlasti kolikor gre za preskrbo ljudstva z mesom, mlekom, surovim maslom in jajci, torej z najraznejšimi živili.

		Na 100 ha zemljišča se je redilo, ako so bila posamezna posestva velika:									
		do 5 ha	od 5 do 10 ha	od 10 do 20 ha	od 20 do 30 ha	od 30 do 40 ha	od 40 do 50 ha	od 50 do 60 ha	od 60 do 70 ha	od 70 do 80 ha	od 80 do 100 ha
Konj...	1895	4	6	8	14	13	8				
	1907	2	5	9	15	13	9				
Goved...	1895	62	80	78	56	43	25				
	1907	86	81	90	69	53	33				
Ovac...	1895	74	28	17	21	37	76				
	1907	60	19	12	14	25	58				
Koz...	1895	386	90	10	2	0-5	0-1				
	1907	387	106	14	4	0-9	0-1				
Prašičev	1895	505	164	83	48	27	10				
	1907	692	214	115	70	40	19				
Kokoši...	1907	2613	811	397	223	119	35				
	1907	320	135	55	38	15	3				
Rac...	1907	147	47	20	17	15	11				

Po tej tabeli imajo prednost srednje in velike kmetije (5 do 20 oziroma 20 do 100 hektarov) edino le pri konjih, povsod drugod pa zaostajajo za malimi kmetijami ter za takozvanim parcelnim obratovanjem. (Parzellenbetrieb 0 do 0.5 oziroma 0.5 do 2 ha.) Veleposestva pa stoji, izvzemši znatno razliko pri konjih in ovcah, povsod daleč zadaj za vsemi ostalimi oblikami poljedelstva. Celu v govedoreji prednjačijo male kmetije prav znatno srednjim in velikim. Najbolj značilna pa je razlika pri prešičih, kozah in perutnini. Tu se očitno kaže produktivna moč malih posestev, ki je 10- in celo 20krat večja kot pri velikih kmetijah in veleposestvih.

Če pomislimo, da krije prešičereja na Nemškem danes že 60 odstotkov potrebe mesa, potem si lahko predstavljamo, kolikega pomena je bila za Nemčijo razdelitev velikih posestev na male kmetije. In najbrž ni več daleč čas, ko bodo nastopile v Sloveniji podobne, če ne popolnoma enake razmere.

Da nam bo pomen malih kmetij še bolj jasen, še nekaj. Kot smo videli, je v prvih dveh, zgoraj omenjenih zgledih število ljudi, ki se preživljajo na nekdanjih, sedaj razdeljenih veleposestvih, naraslo od 70 na 300 oziroma od 34 na 117. Nasprotno pa živi v Šleziji, kjer so veleposestniki v letih 1853 do 1880 pokupili nad 100.000 ha kmečke zemlje, na veleposestvih, brez oziroma na njihovo rodovitnost, povsod manj ljudi, kot jih je živelo pred 50 leti! Kaj pa pomeni beg ljudstva z dežele, tega menda ni treba posebej dokazovati. Če hočemo ohraniti svoj rod zdrav in krepak, ga moramo pridržati na deželi, ker bodo tudi mesta in industrijski kraji mogli edino z dežele dobivati nove moči.

Gorenje številke govore tudi za naše kraje in razmere dovolj jasno, da moremo edino z malim pa intenzivnim poljedelstvom ustvariti našim ljudem na domačih tleh tako ugodne življenjske pogoje, da jim ne bo treba bežati v mesta in v tujino, kjer postanejo prej ali slej proletarci.

Prosveta.

pr »Mladi junaki«. Izšla je mladim abstinencijskim junakom namenjena pesem »Mladi junaki«, katera naj bi jih bodrila in razveselila, — vzgojiteljem, oziroma učiteljem pa služila kot dober pripomoček pri antialkoholni vzgoji. — Pesem je troglasna in prikladna višjim stopnjam ljudskih šol in tudi meščanskim šolam. Dobiva se v samozaložbi učiteljice Ervine Ropasove v Žužemberku, Dolenjsko, in stane posamezno po 50 vin., po pošti 5 vin. več.

pr Za hčer. Funtkova enodejanka je delo s pečatom intelektualnega ustvarjanja; odigra se izven sveta in ljudi in človek dvomi, ali osebe res žive. Slep stavek-kapelnik vzgaja svojo hčer za gledališko pevko; za oba mora skrbeti mačeha, ujedljiv ženski satan. Dvajsetletna pastorka nastopi v »Čarostrelcu«; zvrtil se ji na odru in občinstvo jo izživlja. Razburjena jo pritira mačeha domov. Hči izpove očetu, da jo je obšel strah vsled mačehine bližine in njenega zlobnega pogleda. Oče ji prigovarja, naj gre v mesto in se tam ponudi v gledališče; hči ga noče pustiti samega pri zbadljivi in zlobni mačehi. Starec spozna, da je on v napotje; da zadobi hči pristojo pot, se sam usmrti. Drama je tehnično proforsorsko šolski vzor enodejanke z dolgimi in mučnimi prizori. Mnogo se pripoveduje, mačeha prevrača stole, bije po mizi, suje okoli sebe in razbija v kuhinji lonce, da je groza. Ura bje običajnih devet udarcev, na odru se dušijo in za kulisami pade strel, vse to brez prave življenjske nujnosti in umetniškega doživljanja. Zelo hudo je, ker imajo igralci vse kretnje predpisane, kolikokrat so bili radi tega izven vlog. Igra se ni dvignila nad povprečne predstave, vloge so nehvaležne, značaji zabrisani, zato nista mogla ogreti ne Nučič ne Juvanova. Da je Juvanova igrala Heleno, je bila ponesrečena misel, odkar smo jo videli drugje v večjem sijaju. Bukšekova je divjala po odru kakor je pisano. Kaj bi bilo, če bi kljub besedilu bolj porazdelila svoja sredstva? Tako je pa vse izbruhnila v enem samem hipu; da se je v tem razpoloženju držala, je sicer dokaz njene moči, toda tudi potrpljenja publike. Rakarjeva se je gibala v svojem odmerjenem krogu; za njo je nujno, da se odvdi sunkov z rameni in pa protektorsko-materinskega glasu. Občinstvo je igro sprejelo z burnim ploskanjem in pozdravljalo avtorja in igralce.

pr Amnestija. Spisal H. Heyermans. Stvarca nima dramatične zaokroženosti, kajti takih prizorov in tipov bi lahko nanizal milijon. Novi kralj je pomilostil v jetnišnici pet kaznjencev, in tem se to razodene. Pet različnih značajev po starosti in temperamentu. Prvi je stavek, zaprt že 20 let, ker je

dva zastrupil; njemu je ubila ječa že spomin in misel. Beščavo poslušal novice, da je prost, a ne umeje; da se je smejal v cerkvi in da so ga naznanili, ga bolj vznemirja; mož svoje prostosti ne mara, se ne spominja ne imena ne dneva ne meseca ne leta. Drugi je mlad mož, pretepel je zalezovalca lastnega dekleta. Edino misel na dekle ga je ohranila v ječi svežega. Mati mu pove, da je ubežala s tekmečem v Ameriko. Novica ga zlomi in potare; kakor stavek se opoteka iz kaznilnice. Tretji je lahkoživec, ki vsled ženske in pijače ne razločuje med svojim in tujim denarjem. Komaj je prost in prejme denar, ki mu ga je poslal oče, ga spet žene v Pariz med veseljaške ženske. — Četrta je knjigovez, ki je zmečkal in zadušil nezakonskega otroka gluho-neme hčere; ne mara je ne videti in ne iti z njo domov. A ko jo ugleda in mu ona pada okoli vratu, jo objame in se razjoka. Peti je oznanjevalec novih idej; sedel je radi razžaljenja veličanstva. Z marseljezo ga pričakujejo somišljeniki. Da je pisatelj nekoliko varoval vsaj na zunaj enoten okvir, je vpletel še vest, da se je prvi obesil, ker ni vedel, kam s svobodo. Igra je radi tega zanimiva, ker kreira Nučič vseh pet vlog s silo in resničnostjo, ki izzove priznanje. V »Amnestiji« je prestal težko preizkušnjo, kajti igra je nevarna, kakor bi hodil po ostrini noža; majhen ponesrečen gib, in vse bi padlo v banalnost. Njegovim licem se je poznala natančnost in temeljitost; da ga tupatam ni razodel glas in njegov izraziti samoglasnik »e« v »besedi« in »veš«, bi človek ne spoznal, da igra eden in isti vse vloge. Tehnično je dosegel rekord, edino četrti mu je v začetku nekoliko nagajal. Nekaj, česar nisem še dosedaj opazil pri njem, je bilo natančno gospodarstvo s sredstvi. Rakarjeva je gluho-nemo hčer podala, kakor je še nisem videl na našem odru. Poizkusiti bi se morala enkrat z realističnimi daljšimi vlogami. Bukšekove mater sem že parkrat videl na odru, bila je igrana po šabloni. Ravnatelj Bratine je bil premalo uraden; koliko komike vsebujejo tiste predpisane spodbuje kaznjencem pri odhodu, se ni zavedal. To je stran, ki jo je režija zanemarila; zanemarjen je bil tudi paznik Prekov, kar ni vseeno za celotno sliko. Proti koncu stvar ni šla, kakor bi morala. Opažam, da se mora za drugo leto določiti izgovor. Človek sliši vse mogoče »e« in »a«, vse mogoče »bill« in »biu«, kratke in dolge zloge vseppek, včasih napačno naglasen stavek, napačen sklon in napačen svojfilen zaimek. V celoti je večer nudil izreden umetniški užitek. N. V.

Gospodarske novice.

g Vabilo na ustanovni občni zbor Gremija trgovcev za politični okraj Novo mesto. — V nedeljo 15. junija se vrši ob 13. uri (1. uri popoldne) v Mestni dvorani v Novem mestu ustanovni občni zbor »Gremija trgovcev« za novomeški okraj s sedežem v Novem mestu. Tega zborovanja naj bi se udeležili kar v največjem številu vsi trgovci in trgovke iz Novega mesta in celega novomeškega okraja. — Prav vljudno vas vabimo na ta važen shod. Pridite gotovo in pripeljte seboj še druge vam znane trgovce in trgovke, katerim se iz kakršnegakoli vzroka niso mogla dostaviti vabila. Da se ustanovnega občnega zbora zares udeležite, zahteva nujnost potrebe našega stanovskega združenja v močno trgovsko organizacijo. Vsi stanovi se združujejo v skupno delovanje. In ravno trgovci, kot pripadniki enemu najiminenitnejših stanov, ne sme zaostati za drugimi. V združenju je moč. Delajmo vsi skupno za svoje stanovske koristi brez razlike političnega in strankinega mišljenja in prepričanja posameznika! Bodimo složni in edini in najlepši uspeh nam je zagotovljen.

Aprovizacija.

a Moste. Cenjeno občinstvo iz Most se naproša, naj ne hodi k Orehku radi izkaznic za otroke, ker jih še ni. Ko pridejo, se bo že natančneje objavilo v časopisih. — I Orehek.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Jakob Alešovec, Petelinov Janec. Povest. Drugi popravljeni natis. Priredil Jožef Volc. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena 6 K 40 vin., vezano 8 K 80 v.

To je najlepša Alešovecova povest, ki vsebuje zelo veliko poučnega jedra. Izšla je prvkrat v dobi narodne probuje leta 1880 kot donatis iz »Slovenca«.

Da nam reši Jugoslovanska knjigarna to povest pozabljenosti, pozdravljamo z veseljem novo izdajo. Alešovec je domač pisatelj, zrastle doma med narodom in je pisal za naš narod. On je pravi ljudski pisatelj, ki se je odlikoval po poznanju razmer, v katerih je živel in živi deloma še dandanes slovensko ljudstvo. Neprisiljeno, priprosto in popolnoma domače pisana povest »Petelinov Janez«, bo gotovo vsakomur všeč, izobraženemu, kakor priprostu Slovincu, ki pozna in ljubi svoj narod.

Ta povest, ki je istočasno tudi zelo zanimiva, naj ne manjka ne v zasebni in ne v javni knjižnici.

Birmanski listki z novim predpisanim besedilom so na razpolago v Jugoslovanski knjižnici. Cena za 100 izvodov 9 K 90 vin., posamezni po 12 vin.

Prispevalje za sklad S. L. S.!

Razglas.

Na ustanovnem zavodu za gluhe in slihe v Ljubljani se bodo s pričetkom šolskega leta 1919/20 nanovo sprejemali gluhi in slihi obvezni otroci na prošnjo roditeljev in njih namestnikov.

Pogoji za prijem k pouku, oziroma za sprejem v zavod so:

1. Gluhonemost ali takšna stopinja na gluhosti, da se dotičnik s poslušanjem ne more naučiti glasovnega jezika;
2. izpolnjeno 7. in ne še prekoračeno 12. leto življenja, in
3. primerna telesna zmožnost in sposobnost za izobraževanje.

Od sprejetja so brezpogojno izključeni bebasti, slaboumi in božastni otroci, kakor tudi otroci, ki imajo nalezljive bolezni in druge telesne hibe. Ravno tako se ne morejo sprejeti otroci, katerih govorila niso zmožna pričuti se glasovnega jezika, ki so v veliki

meri kratkovidni ali daljnovidni in ki močijo posteljo.

Sposobnost za izobraževanje se dokaže s posebno preizkušnjo, ki jo je prebiti v zavodu; dan in ura te preizkušnje se razglasita ob svojem času.

Gojenci morajo v dobi svojega izobraževanja v zavodu dobiti stanovanje in hrano, proti plačilu letnega zneska 300 K.

Ako se uboštvo dokaže, se preskrbovalni stroški lahko znižajo ali popolnoma spregledajo.

Notranji gojenci dobe vso preskrbo v zavodu, vendar jih morajo tisti, ki so jih dolžni preživljati, preskrbeti s predpisano vrhno obleko in s potrebnim perilom. Notranji gojenci morajo v zavod sledeča oblačila v dobrem stanju in zaznamovana s seboj prinesiti, in sicer dečki: 2 zgornji obleki, klobuk in zimsko suknjo, dvoje čevljev, 6 srajc, 6 spodnjih hlač, 6 parov nogavic, 6 žepnih robcev in dežnik; deklice: 2 zgornji obleki, klobuk ali ruto in zimsko jopico, dvoje čevljev, 6 srajc, 6 spodnjih kril, 6 hlač, 3 napsne jopice, 3 predpasnike, 6 parov nogavic, 6 žepnih robcev in dežnik.

Prošnje za prijem k pouku, oziroma za sprejem notranjih gojencev v zavod, je

do 25. junija 1919. leta

vlagati pri ravnanstvu ustanovnega zavoda za gluhe in slihe v Ljubljani.

Prošnje je opremiti z nastopnimi listinami:

- a) z rojstnim listom,
- b) z izpričevalom o cepljenih kozah,
- c) z zdravniškim izpričevalom o gluhosti z napovedjo, kako je ista nastala in o telesni zmožnosti,
- d) z domovinskim listom,
- e) s šolskimi naznanili, če jih ima dotičnik.

Kadar se prosi, da bi se dotičnik sprejel za notranjega gojenca, je priložiti vrhutega izkaz o premoženju ali pa zavezo pismo, da bode plačeval po 300 K preskrbovalnih stroškov na leto ali pa v zakoniti obliki napravljeno ubožno spričevalo.

Deželna vlada za Slovenijo,
oddelek za socialno skrb.

Brez posebnega obvestila.

+

Dragotina Ravnika roj. Juvana naznanja v svojem in v imenu sorodnikov in znancev, da je njen soprog, ožir, brat, svak in stric, gospod

VALENTIN RAVNIKAR

fin. str. nadkomisar v p.

danes zvečer ob 8. uri po dolgi mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče umrl.

Pogreb bo v soboto ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Poljanjske ceste 19. k sv. Križu. V Ljubljani, 6. junija 1919.

4 mlade prašičke se prodajo na Poljanjski cesti št. 50. Cena po dogovoru.

2 hlapca sprejme v službo Košenina, mesar, Kolodvorska ulica 6.

Svila za narodno nošo se dobi v trgovini Pirnat, Marlinova cesta.

Zračne gumijske cevi (Luftschläuche) za bicikle kupujem v vsaki množini. Stjepan Jusić, Zagreb, Petrinjska ul. 22.

Slep mladenič prosi ljudomila srca, da bi mu pripomogli, da si nabavi ročno harmoniko. S tem bi si vsaj nekoliko olajšal žalostno usodo. Blagohotni prispevki naj bi se poslali na njegovega očeta: Ivan Lajković, vpokojeni železničar v Krškem 76. 3425

Restavracija v Prošernovi ulici št. 9 se pripravlja v Ljubljano potujočemu občinstvu. 3407

Drva, meterska, žagana in cepljena se dobijo v Kolodvorski ulici št. 31.

V vseh gospodarskih in premoženjskih zadevah se obrnite na Gospodarsko pisarno dr. Ivan Černe, Ljubljana, Miklošičeva cesta 6 (nasproti hotela Union) telefon št. 37.

Lokal ali že vpeljavno trgovino se vzame v najem v prometnem kraju Gorenjske ali Dolenjske. Cenjene ponudbe na upravnishvo »Slovenca« pod »Trgovina št. 1904«.

Vinska klet pri Matiču Ljubljana, nasproti glavne pošte pod Jadransko banko. Točijo se v kleti in čez ulico pristna, stara in nova, bela, rdeča in črna vina. Slavnemu občinstvu se najtopleje priporoča STANKO JESENKO.

Okupacijske lire in plačila v inozemstvu posreduje Gospodarska pisarna dr. IVAN ČERNE, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6/II. Telefon 37. 3456

Večja množina **karbida** se dobi pri BREZNIK & FRITSCH, trgovina z železnino v Ljubljani, Frančevo nabrežje št. 1 pri franciskanskem mostu. 5189

Rabi se več **gozdnih delavcev in tesačev** na akordno delo. — Za hrano je preskrbljeno. — Več pove Vinko Jan ml., Gorje pri Bledu.

Tobačne pipe, palice za turiste, žepne nože, britve, kuhinjske nože, škarje, žlice, denarnice, lovske nože, tobačnice, verižice, brusilne osle itd. se ceno dobe pri trdku 3310

Filip Goldmann, Dunaj IV. Starhembeggasse 44 (Favoritenplatz). Posilja se razprodajajo.

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Proda se: več postelj, visokih omar, kuhinjski omar s predali in več drugih stvari na Sv. Petra cesti 78. I. nad.

Išče se bratovskoskladnični zdravnik za Krastnik.

Nastop 1. julija 1919. Plača po dogovoru. Cenjene ponudbe naj se pošljejo na bratovsko skladnico v Trbovljah.

Vabilo na XVIII. redni občni zbor

Okrajne hranilnice in posojilnice v Škofji Loki, registrirane zadruge z neomejeno zavezo

ki se bo vršil v torek dne 17. junija 1919 ob 16 1/2 uri v tukajšnji mestni dvorani.

Dnevni red:

1. Potrjenje računa za leto 1918.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Izvolitev načelstva in nadzorstva.
4. Privojenje remuneracije načelstvu in nadzorstvu.
5. Slučajnosti po § 33. pravil.

Opomnja: V slučaj nesklepčnosti se bo vršil čez pol ure na istem prostoru in z istim dnevnim redom drug občni zbor, kateri sme po § 55. prvi odst. pravil brezpogojno sklepati. Škofja Loka, dne 5. junija 1919. 3457 Načelstvo.

Dobro belo in rdeče

vino

letine 1918 ima oddati Franc Matheis, Brežice ob Savi.

Tvrda LEOPOLD FON, Stari trg št. 6 priporoča cenjenim ojemalcem vsak torek in petek

sveže ribe

iz jezera; ta teden tudi v soboto. 3442

Čehoslovani!

Kdor se želi vrniti na Češko, Moravsko, v Šlezijo in Slovaško, more po zelo nizki ceni kupiti zemljišča, posestva, mlino, tovarno, hiše, hotele, gostilne in trgovine v mestih in na deželi. Priglasiti se je na naslov: Václav Krejčík, inspektor Pozemkové banky v Prazi, Češko.

Prodajam popolnoma nova 3451

železna vrata

180 cm široka, 200 cm visoka, za ograjo, umetno izdelana. Cena po dogovoru. Ogleda se vsaki čas pri Ivanu Zorko, kjučavničarju, Glince 220 pri Ljubljani.

Klavirje, pianine, harmonije, violine, citre, harmonike, strune itd. — ima v velikanski zalogi

ALFONZ BREZNIK učitelj Glasbene Matic v edini zaprizeni strokovnjak, LJUBLJANA, Kongresni trg 15 (nasproti nunske cerkve). 1816

Naročajte „Slovenca“!

Sobni slikar 3453

Andrej Jager Ljubljana Trnovski pristan št. 16

se priporoča slav. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Cene primerne. Točna postrežba.

Prostovoljna dražba

različnih premičnin (pohištva itd.) se vrši v torek 10. t. m. v Ljubljani, v hiši Vodnikov

trg št. 2, I. nadstr. Začetek ob 8. uri zjutraj. 3418

Znameniti in zdravilni vrelci

Krapinske Toplice

zdravijo z gotovim uspehom vse vrste revmatizma, bolečine v kosteh, ishias in vseh vrst posledic, delujejo izvanredno dobrodejno na živčni sistem (nevrastenija, neuralgija, histerija, boli v kosteh) zboljšavajo kronične bolezni mehurja, kronično otekanje krvi in kožnih bolezni. Nadalje delujejo povojno na nervoznost pri ženskih, pri kroničnem upadanju maternice itd. Pobliznja pojasnila daje in pošilja brezplačno kopališko prospekte ravnanstvišvo. 2597

LIPIK

termalno in blatno kopališče v Slavoniji zdravi sigurno reumatizem, išias, kostolom, exudate, želodčne in ledvične ter otroške bolezni, diabetes, konstitucionalne bolezni in arteriosklerozo.

Prospekte pošilja in daje pojasnila brezplačno

Uprava kopališča Lipik.

Kupujem: smrekovo lubje (čreslo)

les za jame

Prosim ponudbe s skrajno ceno: Vinko Vabič, žalec pri Celju.

Kupujem: smrekovo lubje (čreslo)

les za jame

Prosim ponudbe s skrajno ceno: Vinko Vabič, žalec pri Celju.

Kupujem: smrekovo lubje (čreslo)

les za jame

Prosim ponudbe s skrajno ceno: Vinko Vabič, žalec pri Celju.

Kupujem: smrekovo lubje (čreslo)

les za jame

Prosim ponudbe s skrajno ceno: Vinko Vabič, žalec pri Celju.

Kupujem: smrekovo lubje (čreslo)

les za jame

Prosim ponudbe s skrajno ceno: Vinko Vabič, žalec pri Celju.

Kupujem: smrekovo lubje (čreslo)

les za jame

Predsedstvo deželne vlade za Slovenijo.

Štev. 6654.

Razglas.

Po naredbi poveljnika dravske divizijske oblasti v Ljubljani št. 4341/II z dne 16. maja naj predpostavljene poveljniki od 28. majnika od 8. ure naprej za vsako napravljeno krivico, citirano po omenjeni naredbi, odredijo delovanje prekih vojnih sodov, katerim naj se takoj predajo dotični krivci, ki so zakrivali krivično dejanje po določenem času.

One vojne obveznike, ki so v prešlih operacijah izgubili oziroma zapustili svoje jedinice, pa se pri istih zopet javijo najdalje do 7. junija t. l. do polnoči naj komandanti ne smatrajo kot begunce z bojišča ter naj se isti ne oddajo prekim vojnim sodom v sodbo. Istotako naj se oni vojni obvezniki, ki se javijo do 7. junija t. l. pri svojih dopolnilnih poveljstvih, ako ne vedo, kje se sedaj njihova jedinica nahaja, ne smatrajo beguncem z bojišča.

Oni vojni obvezniki, ki se ne javijo niti do 7. junija t. l. pri svojih jedinicah ali pri voj. dopolnilnih poveljstvih, a se bodo zalotili, se smatrajo kot begunci z bojišča ter se morajo oddati prekim vojnim sodom.

O vsaki izvršeni smrtni obsodbi naj se poveljnik dravske divizije brzojavno obvesti. Ta naredba naj se takoj na v kraju običajen način razglasi po vseh občinah in nabije na uradno desko.

V Ljubljani, dne 3. junija 1919.

Podpredsednik deželne vlade:

dr. Žerjav I. r.

Dražba dveh plemenskih kobil iz kobilarne Račje.

V četrtek dne 12. junija 1919 ob 10. uri se bosta prodali na javni dražbi v žrebčarni na Selu pri Ljubljani dve plemenski kobili konjerejcem iz ljubljanske okolice, kočevskega, novomeškega in krškega okraja.

Državna žrebčarna na Selu pri Ljubljani. 3455

Obratno nadzorništvo južne železnice, Ljubljana.

Absolventi nižje obrtne šole (stavnega oddelka) se sprejmejo takoj kot aspirantje za progovne nadziratelje pri južni železnici. Reflektanti naj se osebno javijo pri podpisnem nadzorništvu.

Obratno nadzorništvo južne železnice. Vojaška ulica. 3450

Št. 861.

Dražba lesa.

V k trški občini spadajočem gozdu »Kokovnica« se prodajo okoli 300 m trdega in okoli 300 m mehkega smrekovega lesa, in sicer najvišjemu ponudniku.

Sekanje, pripravljanje hlodov in drv je stvar kupca, odmerjenje in izročitev lesa se zgodi na stanišču. Ponudbe se imajo oddati zapečateni v kuvertah, na katerih naj bo naslov »Ponudba za les« do 20. junija 1919 pri občinskem uradu v Tržiču, kjer so tudi na vpogled kupni pogoji.

Trški občinski urad Tržič, 3466

dne 4. junija 1919.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6 obrestuje hranilne vloge po čistih

2%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela konec marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enotnosti kron rezervnih zakladov.

Posojila se dovoljujejo po 4 do 5%.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Naznanilo. Slavnemu občinstvu vljudo naznanjava, da otvoriva

hotel in restavracijo pri »Solcu«, Rogaška Slatina v nedeljo 8. junija 1919.

P. n. občinstvu zagotavlja, da bode v vsakem oziru dobro in točno postreženo z izborna domačo kuhinjo in pristnimi vini. Za obilen obisk se toplo priporoča udana

Ivan in Marija Glešič, bivša restavracija pri Petelinčku v Gorici. 3450

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.